

WONEN ANDERS BEKIJKEN

WOONGEMEENSCHAPPEN IN BEELD

DUBOIS AURELIE

Provinciale Hogeschool Limburg
Departement architectuur te Diepenbeek

W O N E N A N D E R S B E K I J K E N

W O O N G E M E E N S C H A P P E N I N B E E L D

Dubois Aurelie
Academiejaar 2003-2004

VOORWOORD

Ik wou niet aan mijn scriptie beginnen schrijven alvorens ik zelf had waargenomen en ervaren wat de woongemeenschap in werkelijkheid betekent. Ik ben er van overtuigd dat we pas echt iets kunnen vatten wanneer we het zelf hebben beleefd.

Het zelf bezoeken van de projecten heeft niet alleen een belangrijke bijdrage geleverd aan het algemeen onderzoek maar ook aan mijn persoonlijke visie over architectuur. Door met bewoners te praten en gebouwde omgeving al waarnemend te analyseren besef je pas hoe sterk mens en omgeving elkaar kunnen beïnvloeden. Deze relatie kan je niet zien op plannen of foto's, alleen actief onderzoek kan deze wisselwerking doorzichtig maken. 'Woongemeenschappen in beeld' is daarom ook geen prentenboek. Door elke woongemeenschap op een geanalyseerde manier voor te stellen zou ik het onderzoekende en kritische oog van de lezer willen stimuleren.

Ik wil alle mensen bedanken die mij geholpen en gesteund hebben bij dit actief onderzoek:

Familie en vrienden voor de steun

Els De Leeuw voor haar reisadvies

Alle bewoners van de bezochte woongemeenschappen omwille van hun respons en gastvrijheid

Alle reisgezellen, zoals Lieven Vernelen, Marleen van der Vusse, Tine Tuyls,...

Mijn promotor, Mr. Miermans, voor de bijsturing van de voorstelling

INHOUDSTABEL

Voorwoord

INLEIDING

1.	Keuze projecten	2
2.	Reisverslag	2

IN BEELD

1.	Drie Torenkes	7
2.	De Molen	15
3.	Haringrokerij	27
4.	Purmerend	33
5.	Wageningen	43
6.	Aardrijk	53
7.	BO90	63
8.	Trudeslund	73
9.	Jystrup	83

Bronnen	93
Vragenlijst	95
Schema	101

INLEIDING

1. Keuze van de projecten

Bij de keuze van de projecten heb ik mij in de eerste plaats laten leiden door de verschillende gekende, maar ook bereikbare locaties. Omdat ik zoveel mogelijk verschijningsvormen van de woongemeenschap wou bekijken heb ik er voor gekozen om projecten in drie verschillende landen (België, Nederland en Denemarken) met verschillende mentaliteit in bouwen en wonen te bezoeken. Op die manier zullen de projecten al op heel wat vlakken zoals bewonersparticipatie, eigenaarschap en vormgeving van elkaar verschillen en kan de woongemeenschap in een ruimer veld worden geplaatst.

Bij de selectie van de woongemeenschappen heb ik me gebaseerd op een aantal ruimtelijke karakteristieken zoals de locatie, grootte, ruimtelijke organisatie, woningtype en gemeenschappelijke voorzieningen. Om deze karakteristieken voldoende tot hun recht te laten komen heb ik gekozen voor woongemeenschappen die hier een verschillend of aanvullend antwoord hebben op gegeven.

Op het schema kan je de projecten bekijken aan de hand van de vooropgestelde criteria.

2. Reisverslag

Voor mijn (studie)reis heb ik op voorrand een vragenlijst opgesteld die mij zou steunen bij de verschillende gesprekken en rondleidingen. De vragenlijst diende tegelijk ook als analyse methode voor de projecten waardoor ik achteraf de verkregen informatie en indrukken gemakkelijk kon verwerken en vergelijken. Je vindt de vragenlijst terug in de bijlage. Ze is gebaseerd op verschillende boeken zoals 'Cohousing' van Kathryn McCamant en Charles Durrett, 'Centraal Wonen in Nederland' van Beatrice Kesler, 'Responsive Environments' van Bentley A.M. McClynn Smith en 'Het leven tussen huizen' van Jan Gehl.

Voor mijn bezoek heb ik ook steeds op voorhand via e-mail of telefoon een afspraak gemaakt met een van de bewoners zodat ze al op de hoogte waren mijn onderzoek en ik

niet met de deur in huis moest vallen. Bij elk bezoek heb ik gastvrijheid en openheid van de bewoners ervaren. Hun steun en informatie hebben mij nog extra gestimuleerd.

Het onderzoek begon eind juli in Denemarken. Nadat ik een paar dagen van het 'Beautiful Copenhagen' had genoten ben ik samen met nog vier andere reisgenoten mijn eerste woongemeenschappen gaan bezoeken. Om te beginnen Trudeslund, één van de bekendste cohousing projecten in Denemarken. We hebben hier een hele namiddag doorgebracht en zelfs mogen deelnemen aan het gezamenlijke avondmaal. De volgende dag hebben we kennis gemaakt met Jystrup Savaert, een van de meeste bezochte projecten omwille van haar originele architectuur. Wegens omstandigheden zijn we hier maar een uurtje kunnen blijven, juist genoeg om de sfeer op te snuiven, maar te weinig om ze te ervaren. Met een warm theetje hebben we onze namiddag afgesloten in BO90, een kleine gemeenschap in een bruisende wijk van Kopenhagen.

Terug in België heb ik samen met een studente collega een dagreisje georganiseerd. We begonnen onze dag met een bezoek aan de oude Haringrokerij, een prachtig staaltje van verbouwing. Ons bezoek viel net samen met het werkweekend van de bewoners dus werden we uitgenodigd om deel te nemen aan het gezamenlijke ontbijt. In de namiddag werden we opnieuw verrast door historische uitstraling en konden we kennis maken met de 'Drie Torenkes', een woongemeenschap in beginstadium. Onze dag werd in alle rust afgesloten in de kloostergemeenschap 'De Brug', een spirituele leefgemeenschap van zusters en leken.

Midden september heb ik samen met een vriend de trein genomen naar Rotterdam. Omdat we op deze reis afhankelijk waren van het openbaar vervoer hebben deze bezoeken heel wat voorbereiding en tijd gevraagd. Maar ook gedurende deze reis hebben we kunnen genieten van de vakantiesfeer. Ons eerste bezoek was aan het wooncollectief Purmerend, een van de grootste, maar toch dichte, woongemeenschap in Nederland. De volgende dag verplaatsten we ons naar het Aardrijk in Breda, een schijnbaar eenvoudige bouwblok met verrassende architectuur. Diezelfde dag nog hebben we de trein genomen naar Wageningen, onze eindbestemming. Een van de bewoners van het Centraal Wonen project in Wageningen, een initiatief van Beatrice Kesler, heeft ons daar ontvangen als zijn gasten. We hebben zelfs de mogelijkheid gehad om hier een nachtje te blijven

slapen. Omdat dit bezoek langer heeft geduurd heb ik ook de mogelijkheid gehad om met meerdere bewoners te spreken.

Terug in België heb ik nog een laatste project bezocht namelijk de Molen, een van de eerst woongemeenschappen in België. Omdat ik ook nieuwsgierig was naar hoe een woongemeenschap nu tot stand wordt gebracht heb ik ook nog bezoek gebracht aan Luc Jonckhere, mede oprichter van 'Samenhuizing-West Brabant', een woongemeenschap in wording. Hij heeft mij meer kunnen vertellen over het ontwikkelingsproces en de moeilijkheden die hiermee gepaard kunnen gaan.

Al de gesprekken, gegevens en het beeldmateriaal die ik tijdens de bezoeken heb verzameld hebben mij een enorme rijkdom aan informatie bezorgd. Ze liggen aan de basis van deze scriptie.

IN BEELD

De woongemeenschappen worden in dezelfde volgorde voorgesteld als in het schema op de uitvouwbare flap achteraan dit boek. Ze worden afzonderlijk als volgt in beeld gebracht:

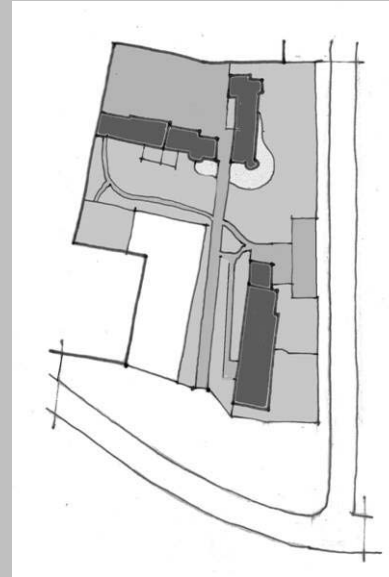
Projectfiche

Op het eerste blad wordt een totaal beeld van de woongemeenschap gegeven: algemene gegevens, bewonerskenmerken en de totale verschijningsvorm. Ze zijn gebaseerd op de informatie en plannen die ik heb verkregen tijdens mijn bezoeken en uit boeken. Daarlangs wordt het grondplan per niveau; publiek, gemeenschappelijk en individueel, voorgesteld en langs elkaar geplaatst waardoor een idee wordt gegeven van het aandeel ze hebben in de woongemeenschap. Op die manier wordt een inleiding gemaakt op de analyse.

Analyse

De woongemeenschap wordt per niveau voorgesteld door middel van schematisch opgestelde gegevens en illustrerende plannetjes en foto's. Met deze weergave wil ik de woongemeenschap zo objectief en actief mogelijk in beeld brengen. De gegevens stemmen overeen met de opbouw en inhoud van de sociaalruimtelijke analyse in het eerste boek waardoor ze wezenlijk deel uitmaken van het algemeen onderzoek. De illustraties zijn bedoeld om de gegevens zo veel mogelijk in beeld te brengen en de lezer bewust te maken van een aantal sociaalruimtelijke condities. Aan de plannetjes en doorsneden is echter geen juiste schaal toegekend.

DRIE TORENKES

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: De Berlaimontstaat 23, 2100 Deurne

Architect: Peter Vermeulen

Oplevering: 2002

Eigenaarschap: Condominium

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 9

Kinderen(<18): 13

Totaal: 22

Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen: /

1 pers. zonder kinderen: 1

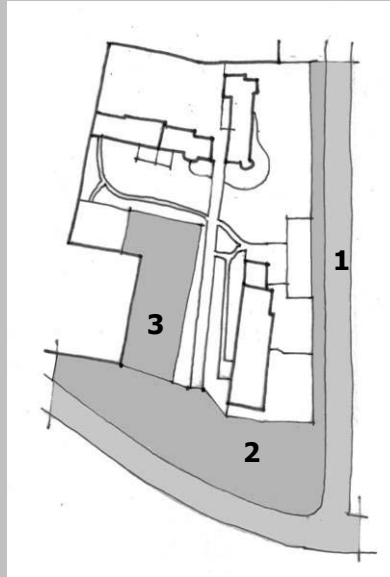
1 pers. met kinderen: /

2 pers. met kinderen: 4

Beroepen:

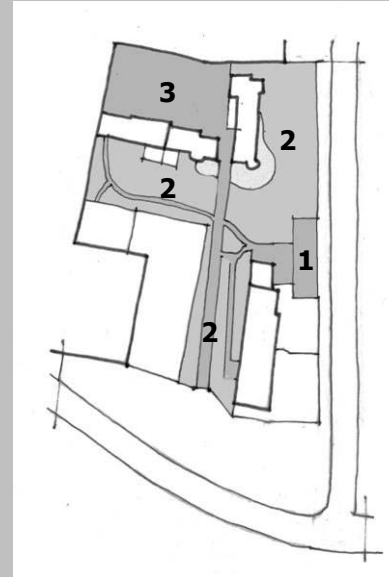
Leraren, arts, ex-architect, bibliothecaresse,...

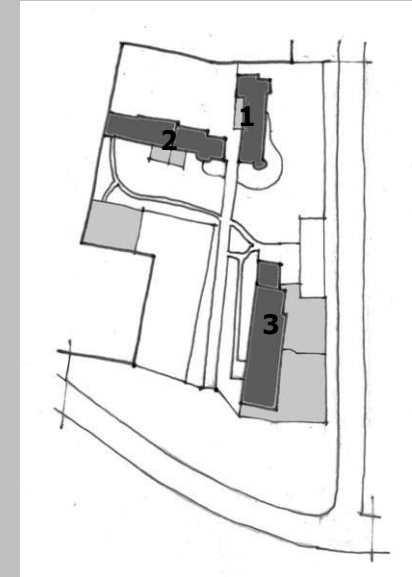
Publiek:

1. straat met rijhuizen
2. openbaar parkje
3. parking politiebureau

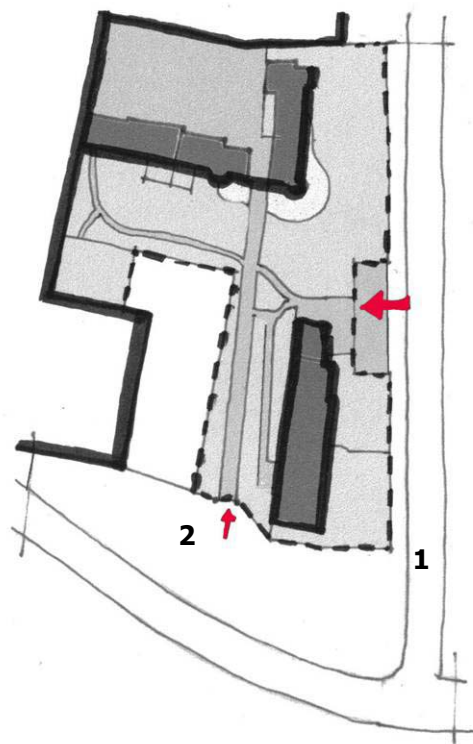
Gemeenschappelijk

1. parking
2. tuin
3. erf

Individueel:

1. 1woning
1duplex op verdieping
2. 2 woningen
3. koetsierswoning

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Volkswijk nabij centrum van Deurne

Inpassing

- Autonoom op gemeenschappelijk domein
- Sluitend aan politiebureau

Aansluiting

- Open toegang aan straat
- Oude laan en toegangspoort in verlengde van openbaar park.

HERKENBAARHEID

Onderscheidend door historische uitstraling van o.a. de drie torenkes.

OPENHEID

Afsluiting:

Groene en lage omheining

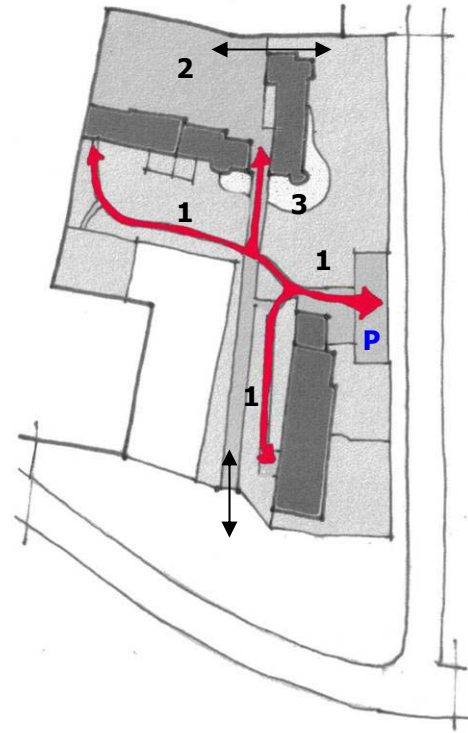
Insluiting:

Blinde gevels van politiebureau

MEDEGEBRUIK

Activiteiten

Opendeur op monumentendag

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Grondgebonden en op verdieping binnen bestaand gebouwen complex.

Groepering

- Twee vleugels rond een centraal binnengebied
- Eén woning apart en vrijstaand op domein

Herkenbaarheid

Uniforme identiteit van historisch monument

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd, centraal aan de rand langs de straat

Woningingangen

- Drie geconcentreerd aan kasteelpoort
- Twee apart langs tuin

Route-alternatieven

Domein:

- Eén centrale toegang langs straat
- Alternatief via openbaar parkje

Erf:

- Eén centrale toegang langs kasteelpoort
- Doorsteek langs tuin

Openheid:

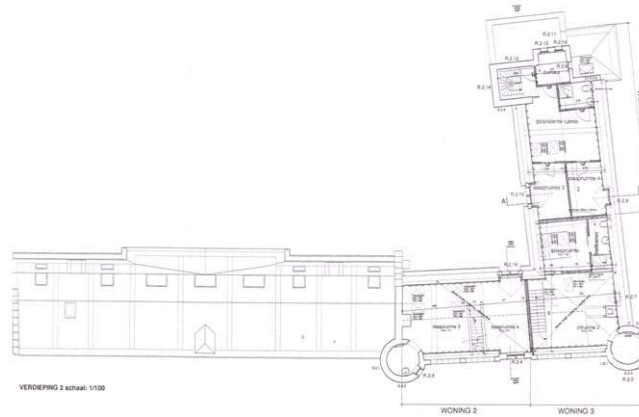
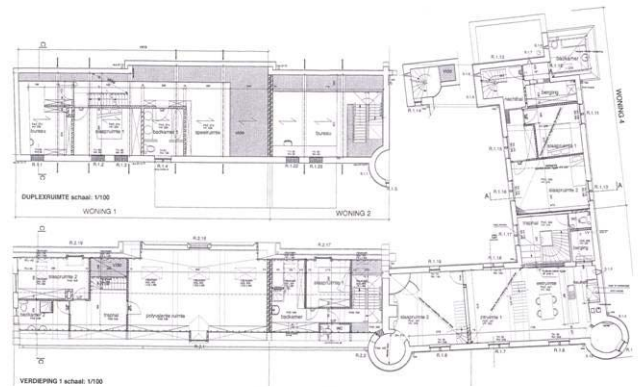
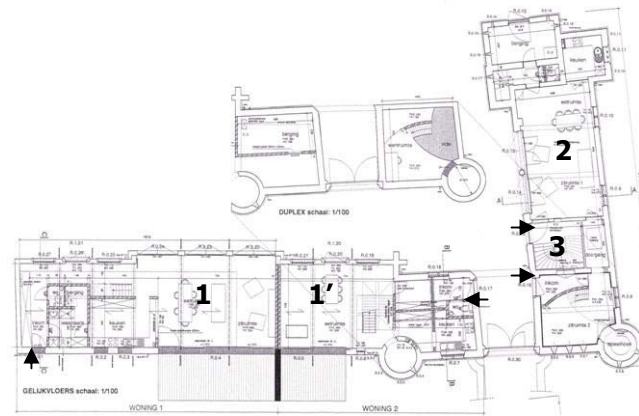
Voetgangerscirculatie via:

- Tuin langs woningen en kasteelpoort

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

1. tuin met grasvelden, bomen, moestuin en speelruimten
2. omsloten erf als gemeenschappelijke woonkamer
3. gracht aan kasteelpoort

INDIVIDUEEL

IDENTITEIT

Differentiatie

Associatie in bestaand gebouwencomplex:

Poort, torenkes, koetshuis,...

Personalisatie

Inkom:

- onder kasteelpoort
- aansluitend aan tuin

Privé terras/tuin:

1. tuin: met licht groen omsloten
2. erf: met voorportaal

Ramen: aan erf of tuin

- tot op de grond
- met diepe raamtabletten binnen

BETROKKENHEID

Openheid

Tweezijdig naar erf en tuin met leefuimte

Verbondenheid

Grondgebonden:

1. erf en tuin: rechtstreeks en langs privé-terras
2. erf: doorlopend langs voorportaal

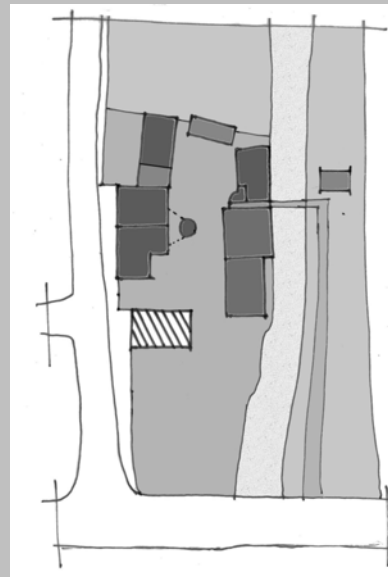
Gestapeld:

3. erf: langs traphal en kasteelpoort

FLEXIBILITEIT

/

DE MOLEN

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: Molenstraat 2, Rotselaar

Architect: Rob Geys

Oplevering: 1985-1995

Eigenaarschap: condominium

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 21

Kinderen(<18): 8

Totaal: 29

Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen: 1

1 pers. zonder kinderen: 3

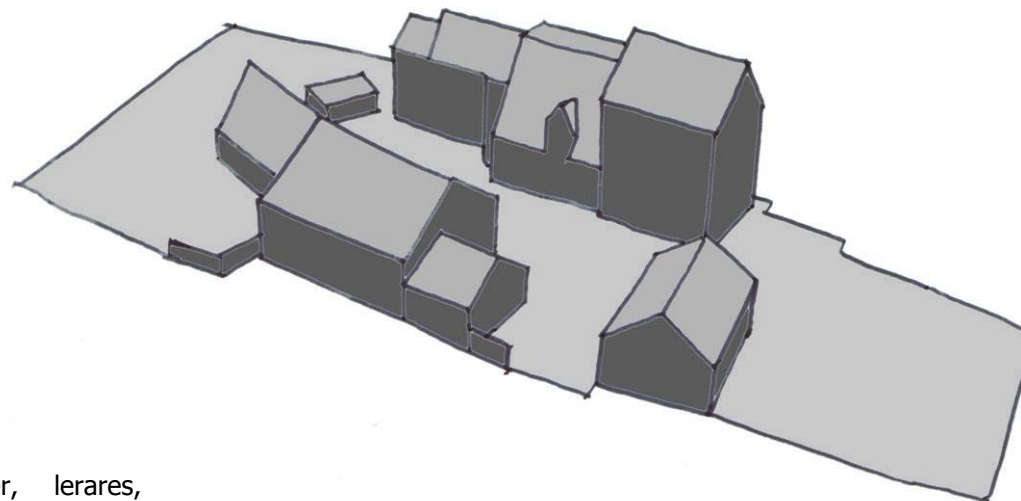
1 pers. met kinderen: 0

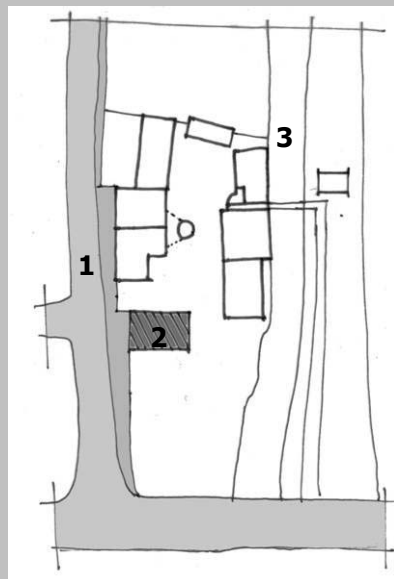
2 pers. met kinderen: 6

Beroepen:

Kok, bioboer, psycholoog, dokter, lerares,
administratief bediende, coördinator, projectleider,

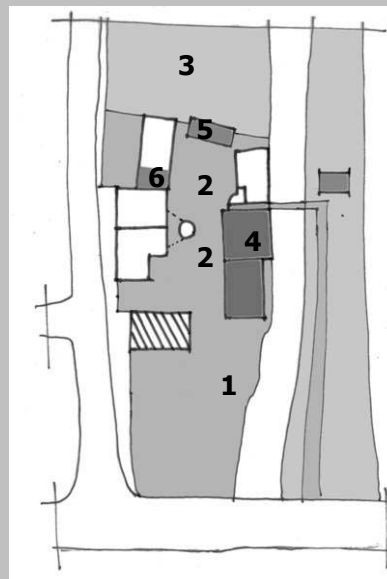
...

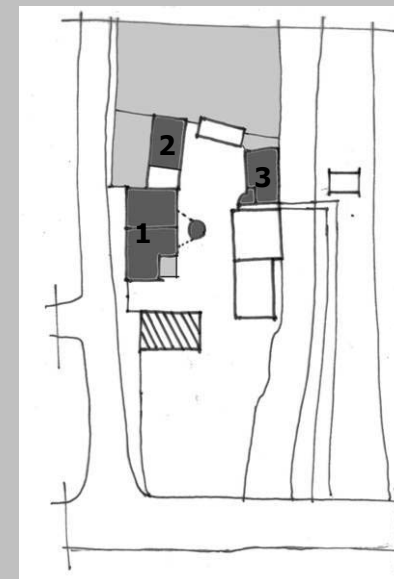
Publiek

1. straat met vrijstaande huizen
2. koetshuis: Verhuurbare ruimte
3. Dijle

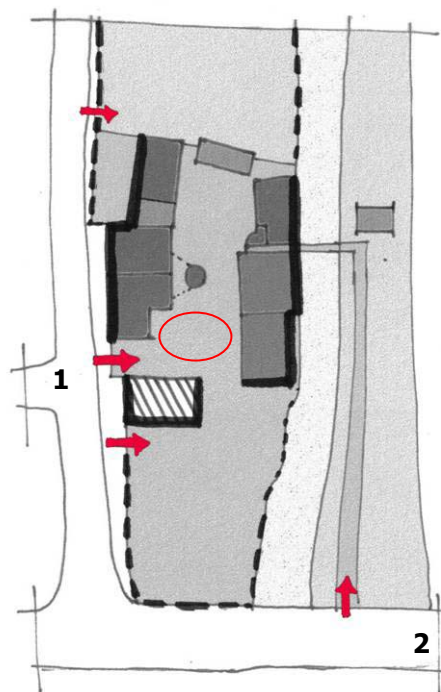
Gemeenschappelijk

1. Parking
2. Erf
3. Tuin
4. Molen
5. bakhuis
6. berging

Individueel

1. 2 gelijkvloers
2 op verdieping
2. 1 woning
3. 1 gelijkvloers
2 op verdieping

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Landelijk woonwijk nabij centrum van Rotselaar

Inpassing

Autonoom op gemeenschappelijk domein

Aansluiting

- via twee open doorgangen langs parking en semi-publiek voorerf
- via twee open doorgangen langs tuin

HERKENBAARHEID

Onderscheidend door historische uitstraling van de Molen.

OPENHEID

Straatgevels

- Gesloten
- Open langs doorgangen

Afsluiting

- Lage en groene omheining langs tuin
- Dicht groen rond parking

MEDEGEBRUIK

Contacten

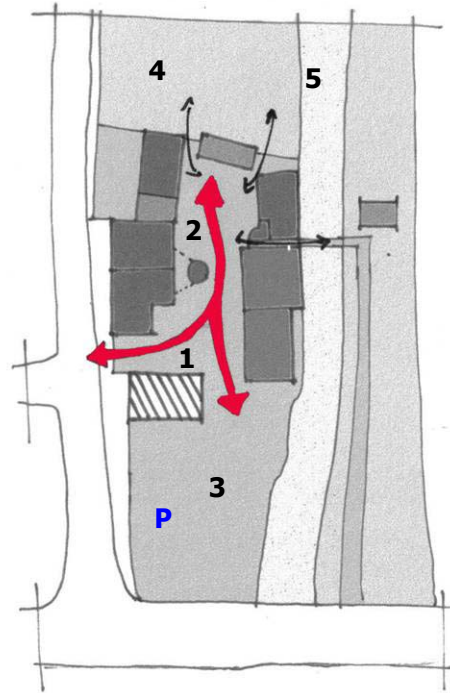
Open ruimte: vrij om te spelen en door te wandelen

Openbaar gebruik

Verhuurbare ruimte (niet meer in beheer van de woongemeenschap)

Activiteiten

Opendeur op monumentendag en de Molenfeesten

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Grondgebonden en gestapeld binnen bestaand gebouwen complex.

Groepering

Rond centraal erf

Herkenbaarheid

De oude Molen als hart van de gemeenschap

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd aan de rand van domein.

Woningingangen

Geconcentreerd langs het erf

Route-alternatieven

- Twee toegangen
- Drie doorsteken

Openheid:

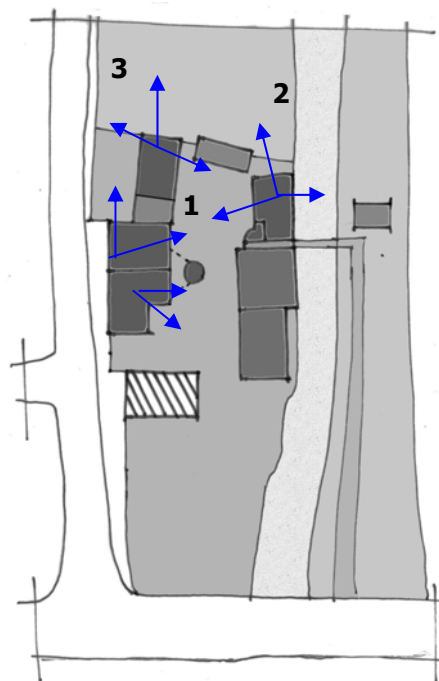
Voetgangerscirculatie via:

- Erf langs de Molen en woningen
- Tuin of water langs de Molen en woningen

ONTMOETINGS- EN SPEELRUIMTEN

Verblijf- en speelruimten

4. open voorerf
5. parking met speelelementen
6. midden erf met bankjes
7. open tuin met zitruimte aan waterput, grasvelden, bosjes, kippen en ezel.
8. Dijle

INDIVIDUEEL

IDENTITEIT

Differentiatie

Associatie in bestaand gebouwen complex: de oude stallen, het molenaarshuis,...

Personalisatie

Privé inkom: aan erf

- aansluitend
- met open terras
- binnen gesloten traphal

Privé terras/tuin:

- tuin: open privé-tuin
- erf: terras met open borstwering

Ramen: aan erf of tuin

- tot op de grond
- half niveau hoger

BETROKKENHEID

Openheid

- Eenzijdig naar erf met leeruimte
- Twee(drie)zijdig naar erf en tuin (en Dijle) met leefruimte

Verbondenheid

Grondgebonden:

- Erf: rechtstreeks
- Tuin: doorlopend langs privé-tuin

Gestapeld:

- Erf: langs gesloten trap
- Erf: langs terras en gesloten trap

FLEXIBILITEIT

/

HARINGROKERIJ

GEGEVENS

ALGEMEEN

Adres: Kronenburgstraat 34, Antwerpen

Architect: Peter Leroy

Oplevering: 1993

Eigenaarschap: Condominium

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 19

Kinderen(<18): 5

Totaal: 24

Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen: /

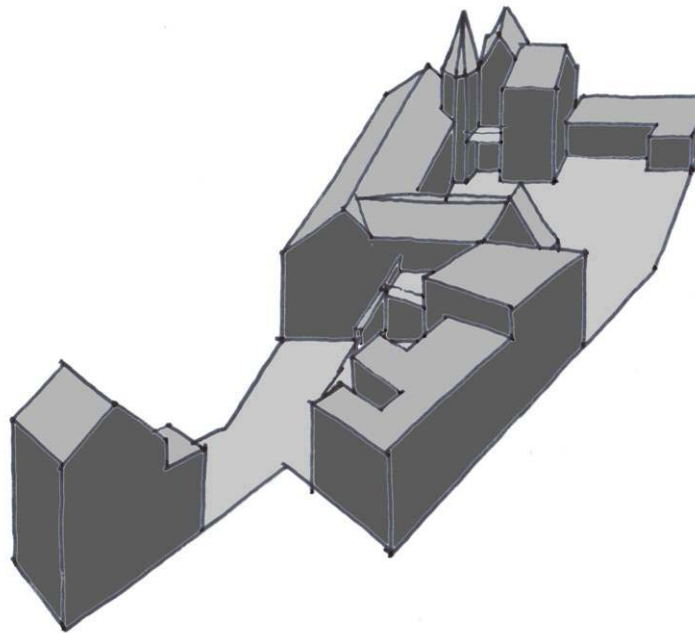
1 pers. zonder kinderen: 1

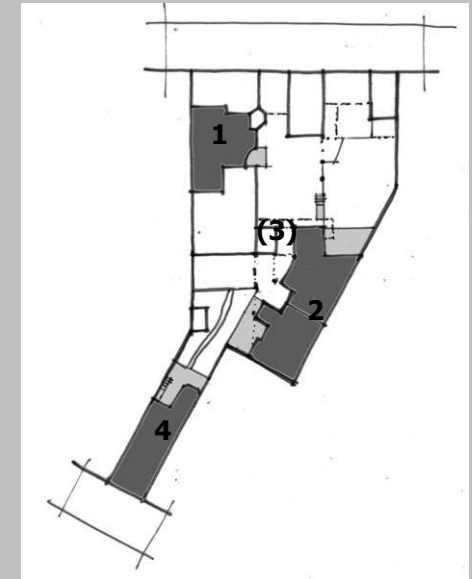
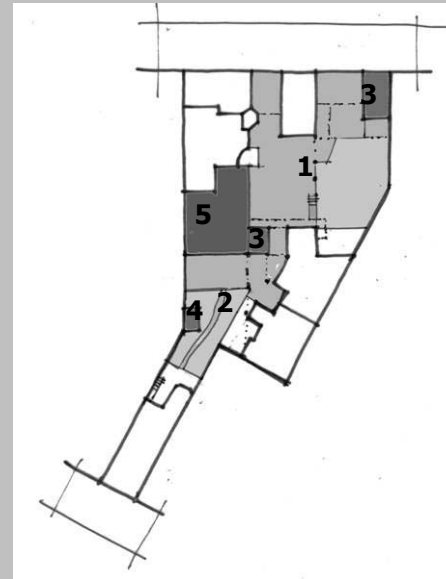
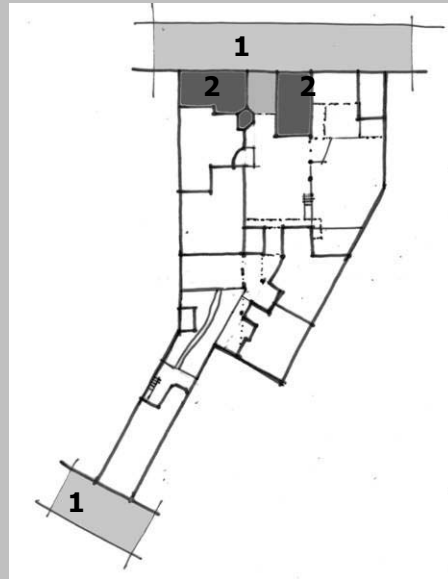
1 pers. met kinderen: 1

2 pers. met kinderen: 4

Beroepen:

De meeste bewoners zijn bedienden

Publiek:

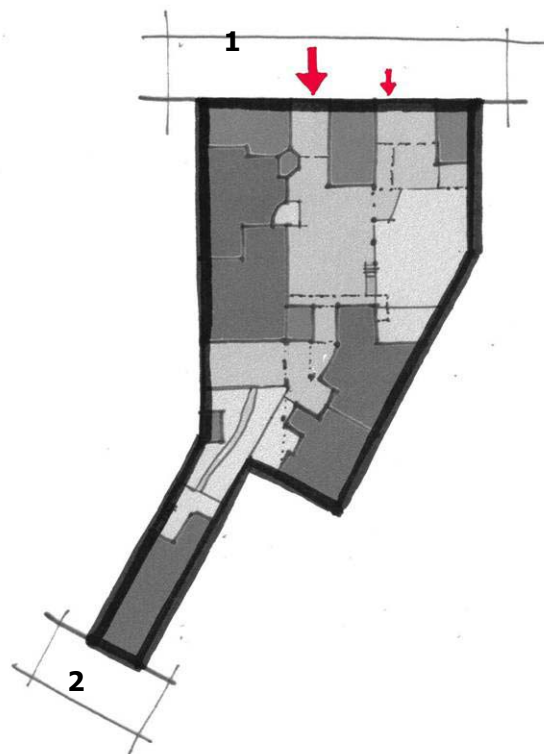
1. straat met residentiële rijwoningen
2. poortgebouw: kantoren en appartementen

Gemeenschappelijk

1. binnengebied1
2. binnengebied2
3. berging
4. tuinhuisje
5. groepsruimte

Individueel:

1. 1 woning
2. 2 woning
3. 1 appartement
4. Rijhuis: 2 duplexwoningen

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Residentiële woonwijk in het zuid van de stad Antwerpen

Inpassing

Autonoom sluitend aan bouwblok en straten

Aansluiting

Viaingangsportieken langs één zijde

HERKENBAARHEID

Vormgeving opvallend en uniform als historisch erfgoed

OPENHEID

Straatgevels

Kantoren en appartementen: geopend met ramen

Rijhuis geopend met ramen en erker

Insluiting

Blinde gevels van bouwblok ->

Groepsruimten en meeste woningen enkel naar binnen geopend

MEDEGEBRUIK

Contacten

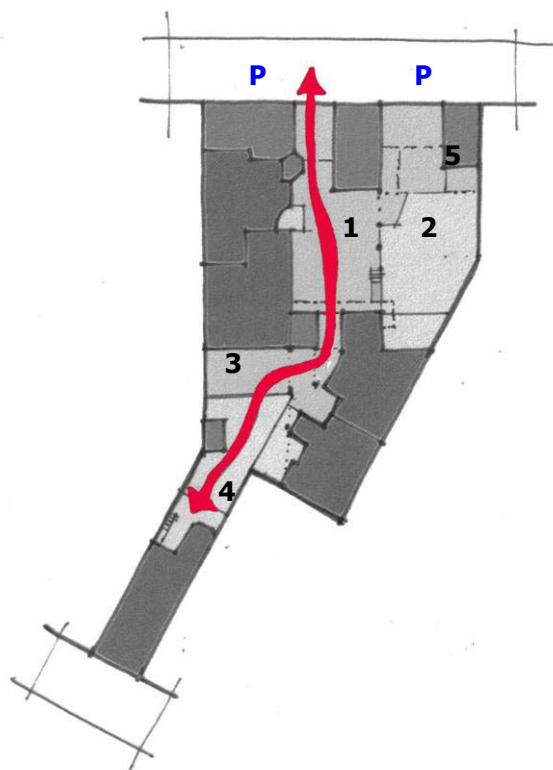
Erf : voor bezoekers

Openbaar gebruik

Poortgebouw: verhuurbare kantoren en appartementen

Activiteiten

Opendeur op monumenten dag

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Grondgebonden en gestapeld binnen bestaand gebouwen complex

Groepering

Rond twee binnengebieden

Herkenbaarheid

Uniforme identiteit van historisch monument gecombineerd met nieuwe woningen.

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en verspreid langs publieke straat.

Woningingangen

Geconcentreerd langs gemeenschappelijke binnengebieden

Route-alternatieven

- één hoofdtoegang
- één route

Openheid:

Voetgangercirculatie via:

- Binnengebieden langs woningen en groepsruimten.

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

1. erf met banken en speelelementen
2. open grasveld
3. terras als zitruimte
4. open tuin
5. open speelzolder

GROEPSRUIMTE

1. hobby/werk ruimte
2. keuken
3. polyvalente ruimte op verdieping
4. terras

Positie

Geïntegreerd in gebouwencomplex maar herkenbaar door centrale positie ten opzichte van twee binnengebieden.

Bereikbaarheid

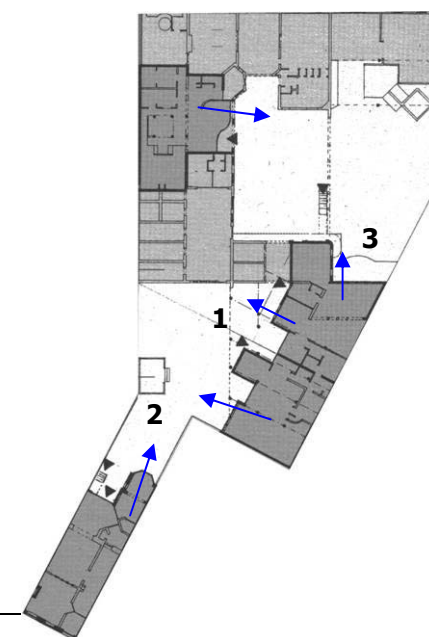
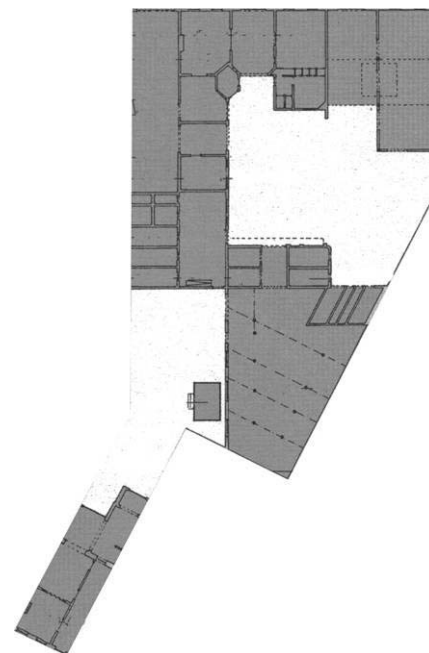
- hoofdingang langs erf
- rechtstreekse verbinding met terras

Openheid

- beperkt geopend naar erf in eerste binnengebied
- geopend naar terras in tweede binnengebied

Polyvalentie

Grote open ruimte

INDIVIDUEEL

IDENTITEIT

Differentiatie

- Associatie in bestaand gebouwen complex: torentje, poort, oude rokerij en directeurswoning,...
- Gedifferentieerde vormgeving van nieuwe woningen: verspringen van woonvolumes

Personalisatie

Inkom: aan binnengebieden

- voorportaal
- luifel
- open terras

Privé terras/tuin: aan binnengebieden

- halfomsloten door woning
- met open borstwering

Ramen: aan binnengebieden

tot op de grond

BETROKKENHEID

Openheid naar binnengebieden

Eenzijdig of tweezijdig met leefruimte

Verbondenheid naar binnengebieden

Grondgebonden:

- langs privé-tuin, open terras of voorportaal

Gestapeld:

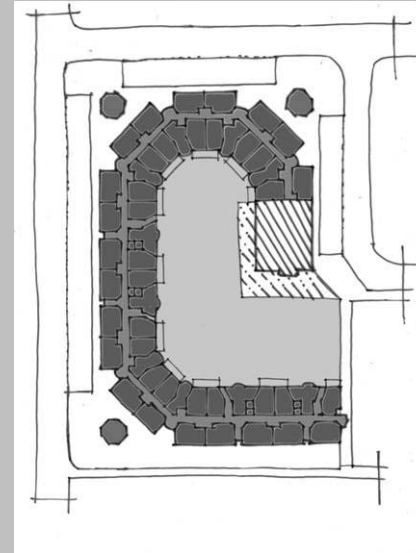
- langs privé-terras en open buitentrapp

FLEXIBILITEIT

Aanpasbaarheid

twee woningen zijn onderling verbonden door uitsparing in woningscheidende wand met deuren aan beide kanten.

CW PURMEREND

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: 1441NH Purmerend

Architect: Verhoeven Architecten

Oplevering: 1985

Eigenaarschap: Huren via woningbouwvereniging.

BEWONERSKENMERKEN

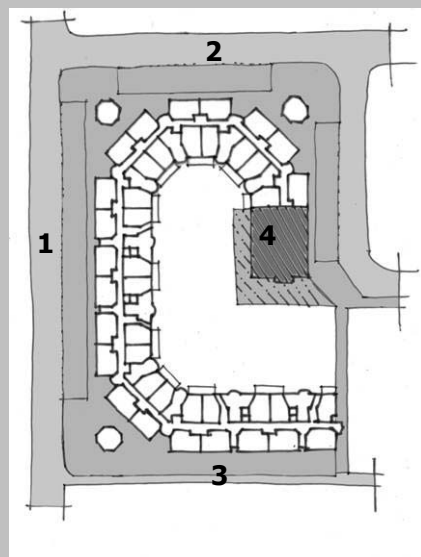
Aantal bewoners:

Volwassenen: /

Kinderen(<18): /

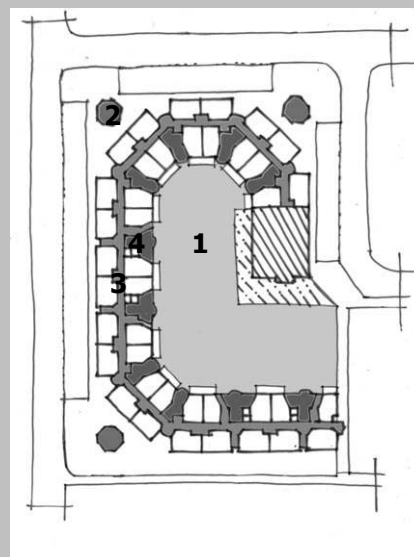
Totaal: 160

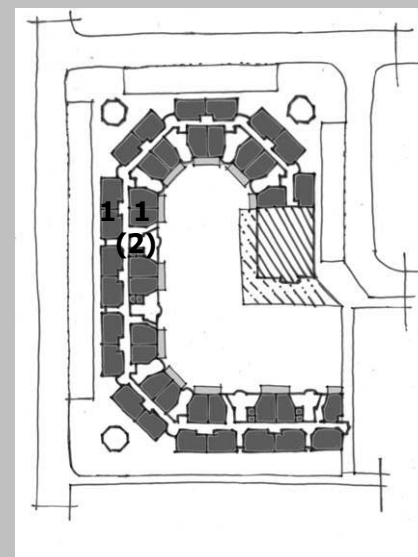
Publiek:

1. Straat langs open ruimte
2. Straat met rijwoningen
3. Fietspad
4. Centrum begeleid wonen

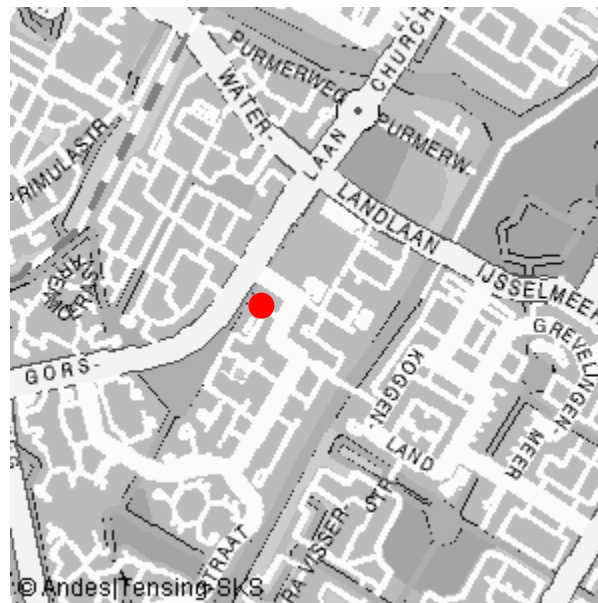
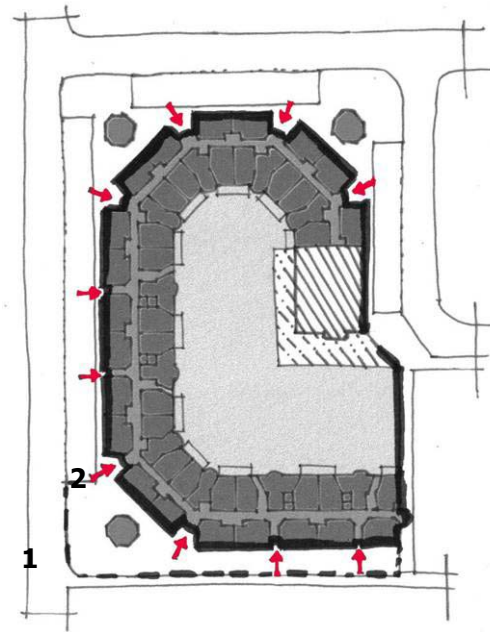
Gemeenschappelijk

1. Binnentuin
2. Berginghuisjes
3. Doorlopende gang/
dakterras
4. Clusterruimte

Individueel:

1. 10x6 duplexwoningen
2. 10x1duplex boven cluster

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Woonwijk nabij centrum van Purmerend en station

Inpassing

Autonoom gesloten bouwblok

Aansluiting

Via inkomhallen per cluster

HERKENBAARHEID

Onderscheidend t.o.v. omgeving:

- Opvallend materiaal gebruik
- Herhaling van gelijkvormige clusterhuizen, verbonden door geaccentueerde inkomhallen

OPENHEID

Straatgevels

Inkomhallen: met grote ramen

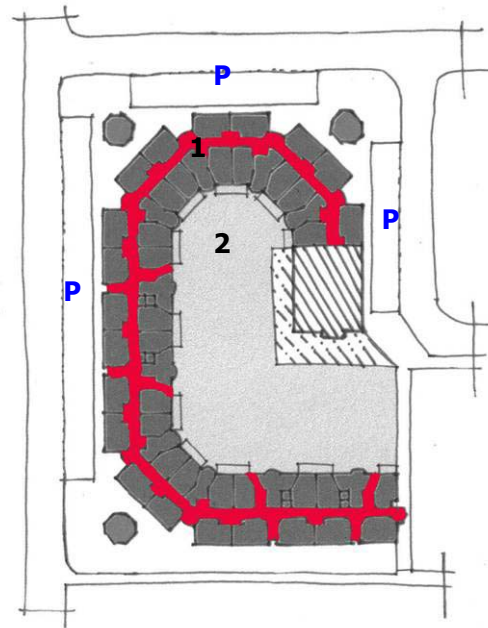
Woningen: beperkt geopend door situering van slaapkamers

Afsluiting

Binnentuin afgesloten met ondoorzichtige groene wand

MEDEGEBRUIK

/

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Gestapelde woningen over drie lagen

Groepering

Aaneensluitend en trapsgewijs afdalend rond binnentuin

Herkenbaarheid

Centrale tuin als gemeenschappelijke woonkamer

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en verspreid langs publieke straat.

Woningingangen

Geconcentreerd: langs doorlopende gang

Verspreid: langs aparte clusterinkomhal en over drie lagen

Route-alternatieven

- Tien toegangen, verbonden langs gang
- Vier doorsteken tussen gang en binnentuin

Openheid:

Voetgangercirculatie langs:

- Open inkomhallen en gesloten gang langs open clusterruimten
- Paden in binnentuin langs privé-tuinen/terrassen, clusterruimten, verblijf- en speelruimten

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

Binnentuin met open en centraal grasveld en daar rond speelruimten en groen omsloten zitruimten.

CLUSTERRUIMTE

1. polyvalente ruimte
2. terras

Positie

Geïntegreerd in elke clustereenheid.

Bereikbaarheid

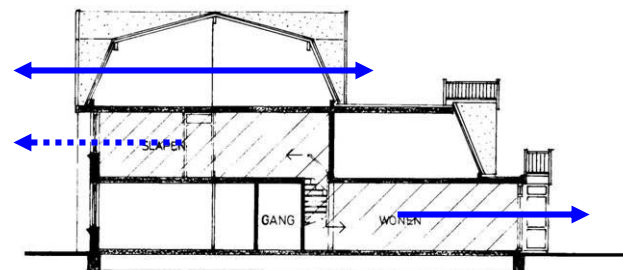
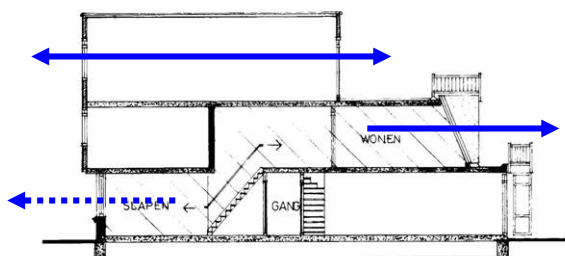
- hoofdingang langs doorlopende gang
- terras aansluitend op voetgangerspad en binnentuin

Openheid

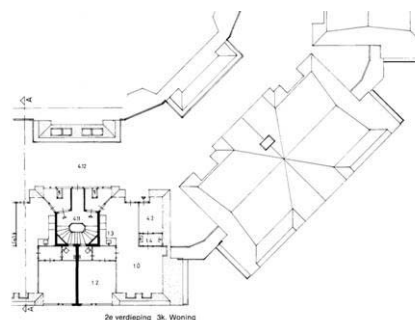
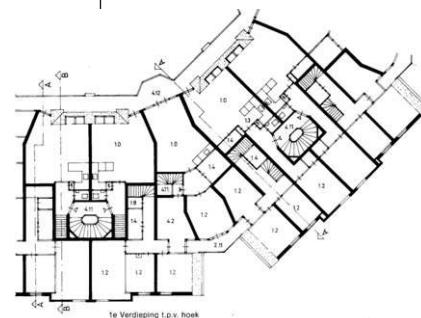
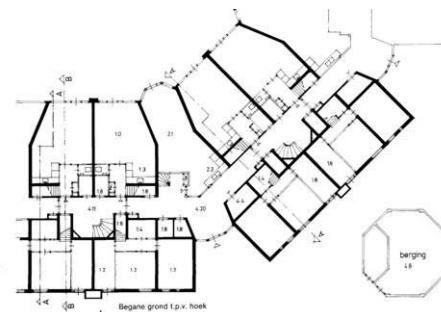
- geopend naar inkomhal en doorlopende gang.
- geopend naar binnentuin

Polyvalentie

Eén open ruimte met open keuken

publiek | privé | gemeen | privé | semi | gemeen

INDIVIDUEEL

INDENTITEIT

Differentiatie

uniform en heterogeen gestapeld:

- gelaagd door trapsgewijze terrassen
- gedifferentieerd door verspringende daken en gevels

Personalisatie

Inkom:

- aan gesloten gang of traphal

Privé terras/tuin

- aan voetgangerspaden en binnentuin, met groen omsloten of open borstwering

Ramen: aan binnentuin tot op de grond

BETROKKENHEID

Openheid naar binnentuin

Eenzijdig met leefruimte en privé-terras/tuin

Verbondenheid met binnentuin

Grondgebonden: langs privé-tuin

Gestapeld: langs traphal, gang en doorsteek

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie

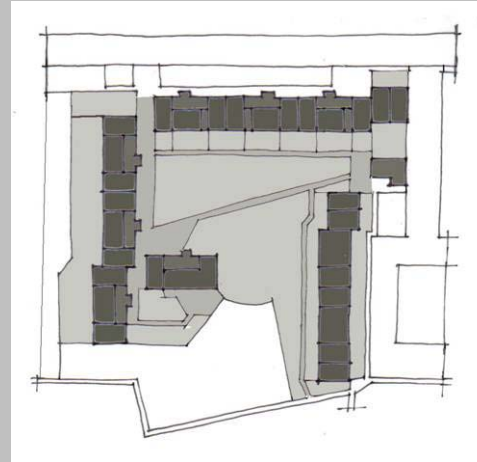
per cluster:

1 slaapkamer woning:	1
2 slaapkamers dakwoning:	2
3 slaapkamer woning:	2
4 slaapkamer woning:	2

Aanpasbaarheid:

Wisselkamers tussen woning en clusterruimte

CW WAGENINGEN

ALGEMEEN

Adres: Wageningen

Architect: Ab Hellinga/Treffers
en Polgar, Wadeinxveen

Oplevering: 1985

Eigenaarschap: Huren

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

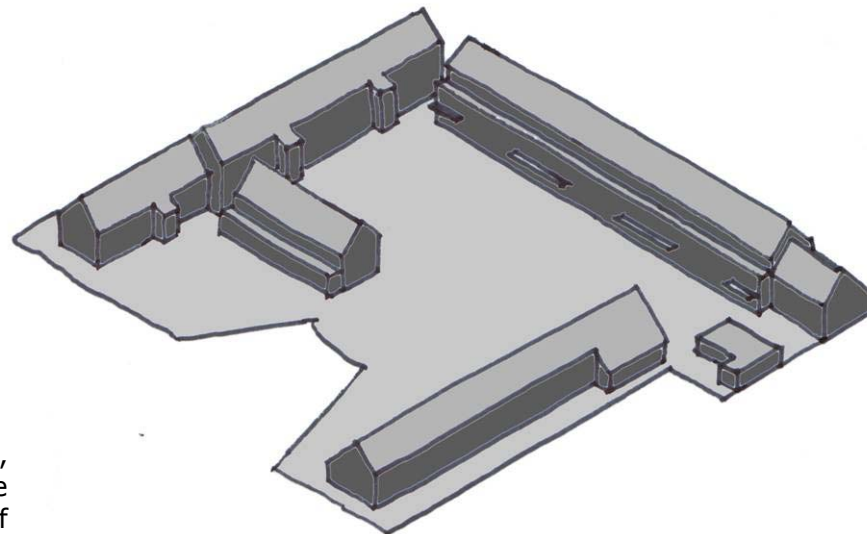
Volwassenen:	73
Kinderen (<18):	48
Totaal:	121

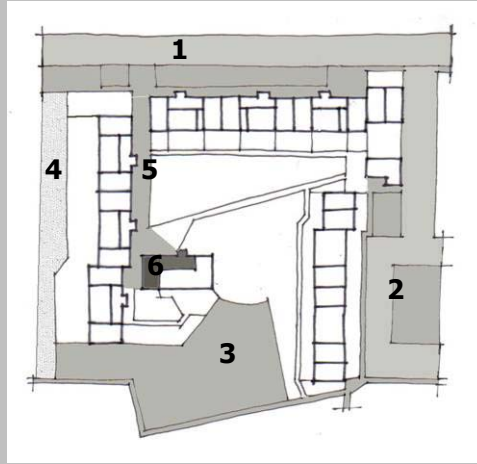
Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen:	3
1 pers. zonder kinderen:	19
1 pers. met kinderen:	10
2 pers. met kinderen:	19

Beroepen:

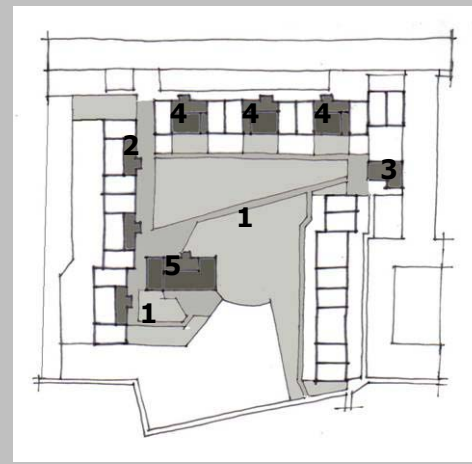
De meerderheid van de bewoners zijn bedienden, meestal tewerkgesteld in het onderwijs of aan de universiteit van Wageningen als projectleider of onderzoeker.

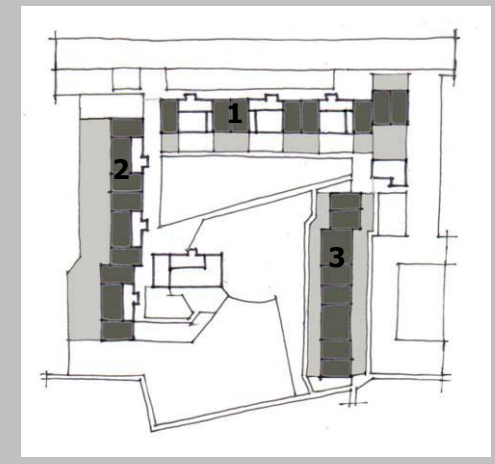
Publiek:

1. straat met rijwoningen
2. woonerf met rijwoningen
3. openbaar speelveld
4. waterpartij
5. semi-publieke straat
6. kinderopvang

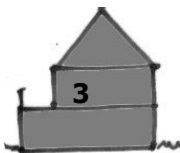
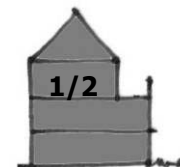
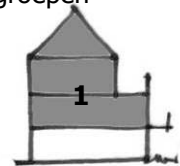
Gemeenschappelijk

1. binnentuin + achtertuin
2. voetgangerstraat/paden + traphallen
3. tuin/werk huis
4. clusterruimte
5. gemeenschapshuis
6. terras

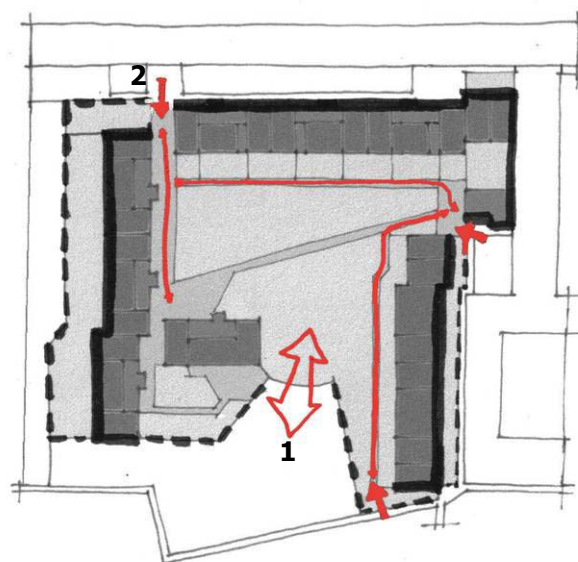
Individueel:

1. 15 clusterappartementen
2. 18 zelfstandige appartementen
3. rijwoningen: 8 zelfstandig + 2 woongroepen

1

2

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Woonwijk buiten centrum van Wageningen

Inpassing

Autonome bouwblok

Aansluiting

- Drie open doorgangen vanaf leeuweriksweide, graspijperwijde en speelveld
- Semi-publieke straat naar gemeenschapshuis

HERKENBAARHEID

Bescheiden vormgeving en materiaalgebruik

! rijwoningen aan graspijperweide zijn identiek met rijwoningen van (openbaar) woonerf

OPENHEID

Straatgevels

Inkomhallen: met ramen

Woningen:

- beperkt geopend met ramen (blok1)
- geopend met privé terrassen en tuinen, maar gescheiden door waterpartij en dicht groen (blok2)
- Beperkt geopend met semi-publieke voortuin (blok3)

Afsluiting

Binnentuin open ter hoogte van openbaar speelveld

MEDEGEBRUIK

Ontmoeting

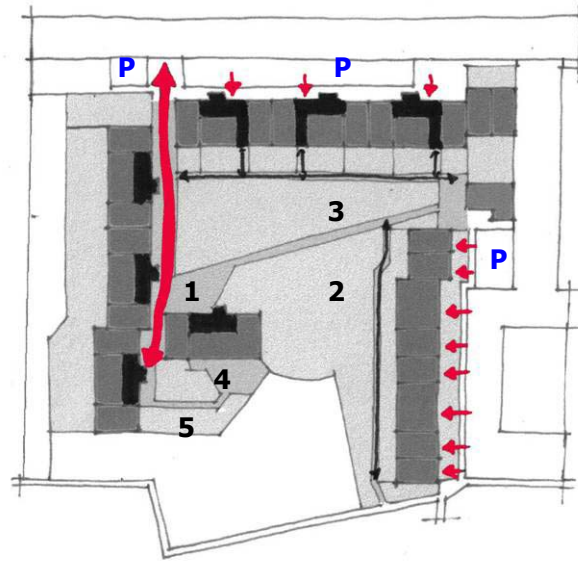
Openruimte: vrij om te spelen en door te wandelen

Openbaar gebruik

- kinderopvang
- tijdelijke opvang asielzoekers

Activiteiten

Koor, themadagen...

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

- Stapelwoningen over drie lagen + zolder
- Rijwoningen

Groepering

Drie blokken als U rond groot centraal binnengebied

Herkenbaarheid

Gemeenschapshuis: centraal en vrijstaand

VOETGANGERS CIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en verspreid langs straat

Woningingangen

Gescheiden via:

- Semi-publieke straat langs binnentuin
- Publieke straat: Leeuwerikswijde en Graspieperwijde

Verspreid: langs aparte centrale inkomhallen en traphallen

Route-alternatieven

- Drie toegangen tot binnentuin
- Drie doorsteken langs clusters naar centrale inkomhallen
- Rijwoningen ook toegankelijk vanuit binnentuin

Openheid:

Voetgangerscirculatie via:

- Open doorgangen en straat naar binnentuin
- Paden langs privé tuinen, verblijf- en speelruimten
- Inkomhallen en traphallen, met ramen naar binnentuin of straat + zitbaken aan bordes, en gesloten gangen.

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

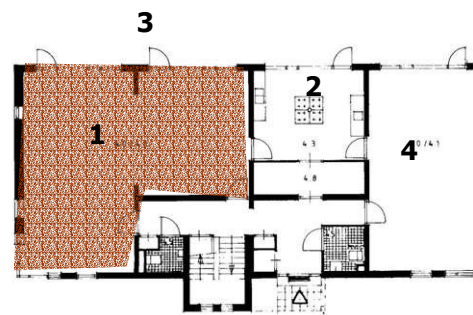
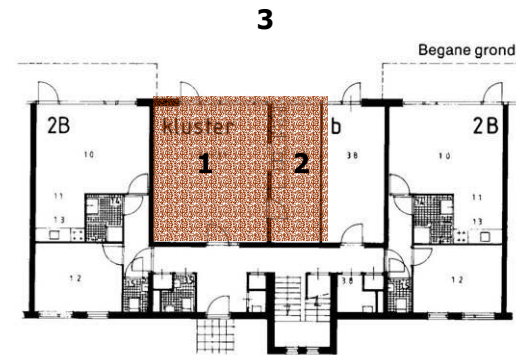
1. Open grasveld
2. Open verhard terras
3. Groen omsloten zit- en speelruimten
4. Afgezonderd verhard terras voor gemeenschapshuis
5. Afgezonderde en groen omsloten speel en zitruimte

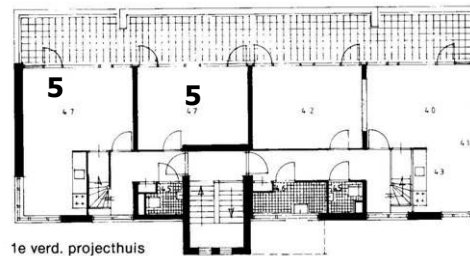
3

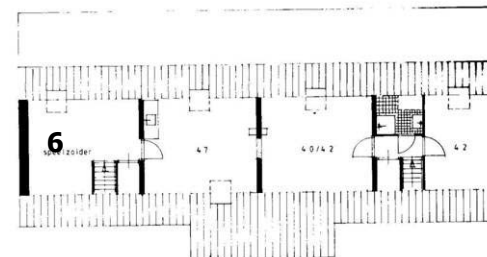
3

Begane grond projecthuis blok 1a

1e verd. projecthuis

2e verd projecthuis

CLUSTERRUIMTE

1. polyvalente ruimte
2. keuken
3. tuin

Positie

Geïntegreerd tussen de clusterwoningen

Bereikbaarheid

- Hoofdingang langs de centrale inkomhal en traphal van de cluster.
- Terras aansluitend aan voetgangerspad en binnentuin.

Openheid

- geopend naar centrale clusterinkomhal.
- geopend naar binnentuin en voetgangerspad

Polyvalentie

- Eén open ruimte
- Keuken gescheiden maar verbonden door opening in muur

GROEPSRUIMTE

1. Polyvalente ruimte
2. keuken
3. terras
4. kinderkamer
5. Hobbyruimten
6. Jeugdkamer

Positie

Autonoom gelegen aan de rand van de tuin.

Bereikbaarheid

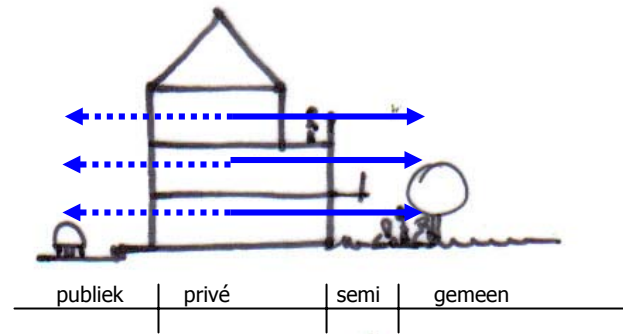
- Hoofdingang langs semi-publieke straat
- Terras aansluitend op binnentuin

Openheid

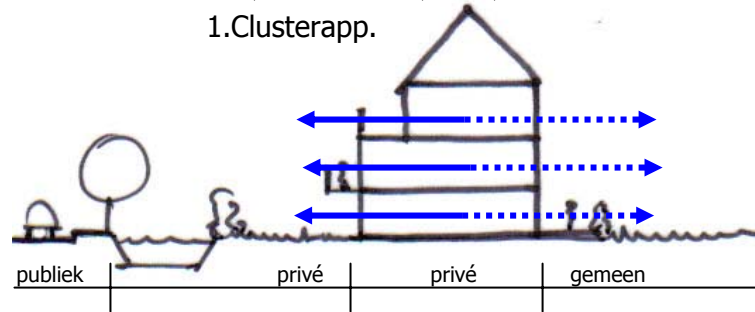
- Beperkt geopend naar binnentuin
- Geopend naar afgezonderd terras

Polyvalentie

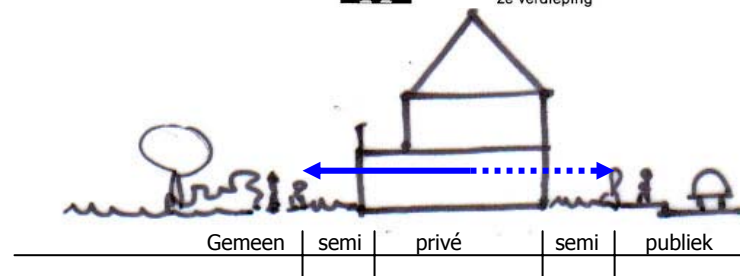
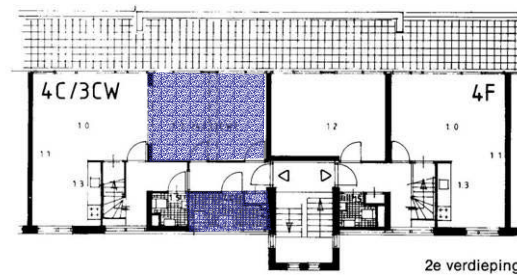
- L-vormige polyvalente ruimte
- keuken centraal maar gescheiden

1. Clusterapp.

2. Zelfstandige app.

3. Rijwoningen

INDIVIDUEEL

IDENTITEIT

Differentiatie

- uniform en homogeen gestapelde appartementen met individuele hangterrassen (1+2)
- uniform en homogeen geschakelde rijwoningen (3)

Personalisatie

Inkom:

- aan gesloten gangen (1+2)
- afgezonderd aan straat met semi-publieke voortuin (3)

Privé terras/tuin

- afgezonderd aan straat (1)
- aan voetgangerspaden en binnentuin, met groen omsloten of open borstwering (2+3)

Ramen:

- aan binnentuin met diepe raamtabletten langs binnen (1+2+3)

BETROKKENHEID

Openheid naar binnentuin

Eenzijdig:

- beperkt met raam vanuit keuken (2)
- open leefruimte met privé terras of tuin (1+3)

Verbondenheid met binnentuin

Grondgebonden:

- langs privé-tuin (3 + 1)
- langs inkomhal (2)

Gestapeld: langs gang, traphal en inkomhal (1+2)

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie:

1 slaapkamer :	8
2 slaapkamers :	9
3 slaapkamers :	21
4 slaapkamers :	3
10 slaapk. Woongroep :	2

Aanpasbaarheid:

Opsplitsbaar door verplaatsbare voordeur langs gang.

AARDRIJK

GEGEVENS

ALGEMEEN

Adres: 4824BT Haagse Beemden, Breda

Architect: /

Oplevering: 1988

Eigenaarschap: Huren: woningbouwvereniging

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 63

Kinderen (<18): 19

Totaal: 92

Leeftijdsverdeling

Volwassenen gemiddeld: 40,8

Kinderen gemiddeld: 9,4

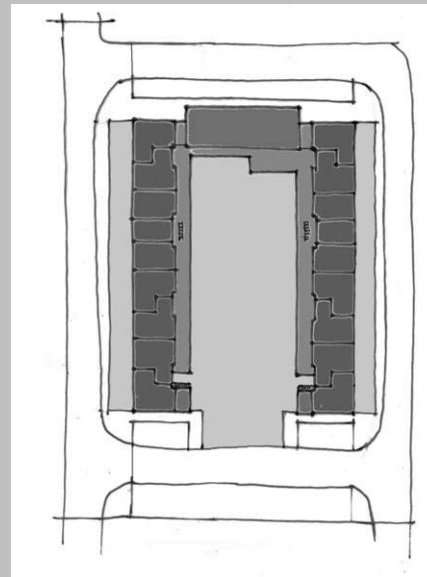
Huishoudsamenstelling:

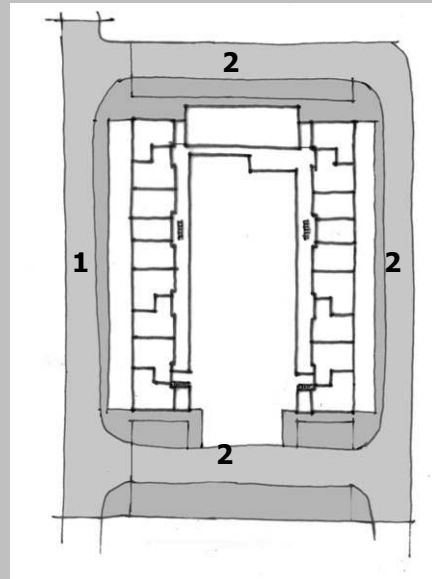
2 pers. zonder kinderen: 5

1 pers. zonder kinderen: 28

1 pers. met kinderen: 16

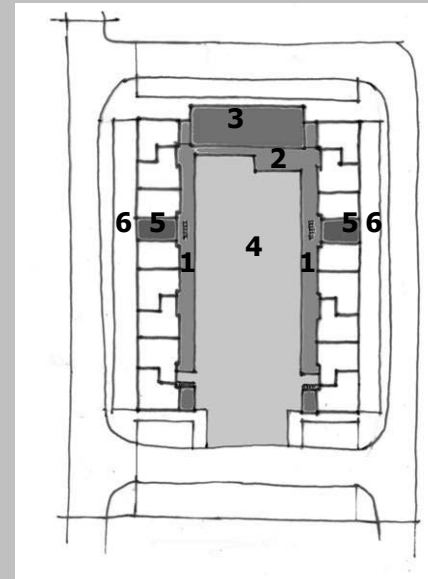
2 pers. met kinderen: 3

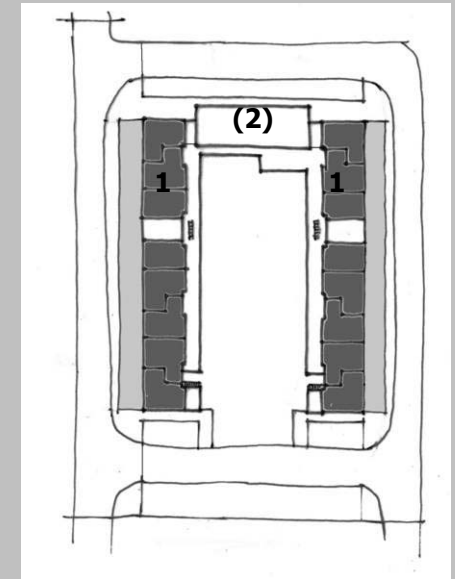
Publiek:

1. Straat aan open ruimte
2. Woonerf straat

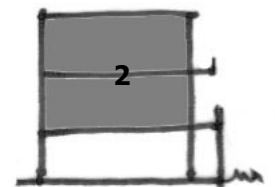
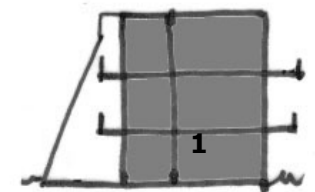
Gemeenschappelijk

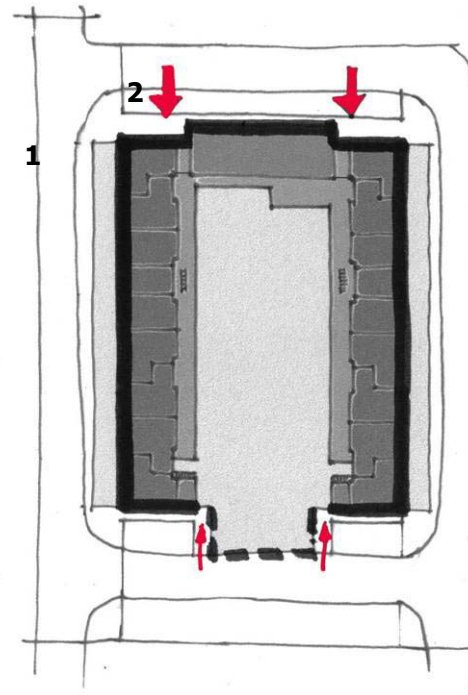
1. Overdekte straat/gaanderijen
2. Fietsenberging
3. Berging
4. Binnentuin
5. Groepsruimte
6. terras

Individueel:

1. Twee zijvleugels van drie lagen met elk 24 terrasappartementen
2. Twee lagen met 4 gaanderijappartementen (vanaf eerste verdieping)

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Volkswijk buiten het centrum van Breda

Inpassing

Autonome gesloten bouwblok

Aansluiting:

- Drie inkomhallen
- Twee met groen gesloten doorgangen

HERKENBAARHEID

Bescheiden vormgeving en materiaalgebruik

OPENHEID

Straatgevels

Appartementen:

- Enkel met ramen
- Geopend met privé-terras/tuin

Groepsruimten:

- Geopend met terras/tuin

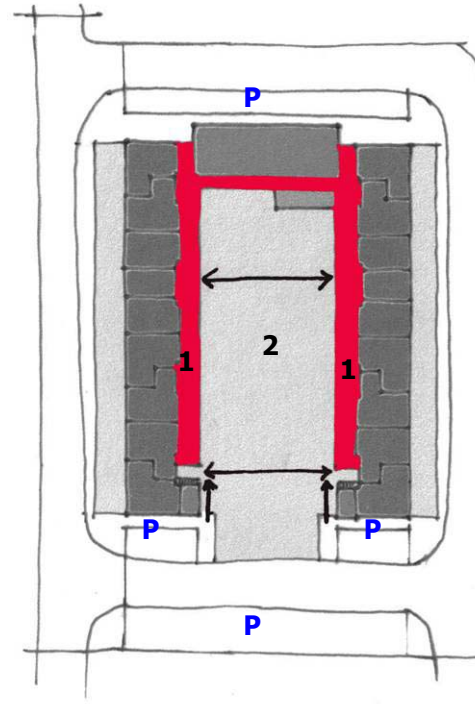
Afsluiting

Binnentuin afgesloten met dichte groen wand

MEDEGEBRUIK

Activiteiten

Kaartclub, naaclub, Rommelmarkt,...

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Gestapelde appartementen over drie lagen

Groepering

Drie aaneengesloten vleugels in U-vorm rond centrale binnentuin

Herkenbaarheid

De glasoverdekte straat en gaanderijen

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en verspreid aan de straat langs twee zijden van de bouwblok

Woningingangen

Geconcentreerd: rond binnentuin

Verspreid: langs drie vleugels en over drie lagen

Route-alternatieven

- Eén hoofdtoegang en trap per vleugel
- Twee doorsteken naar tuin met vier aansluitingen op overdekte straat

Openheid:

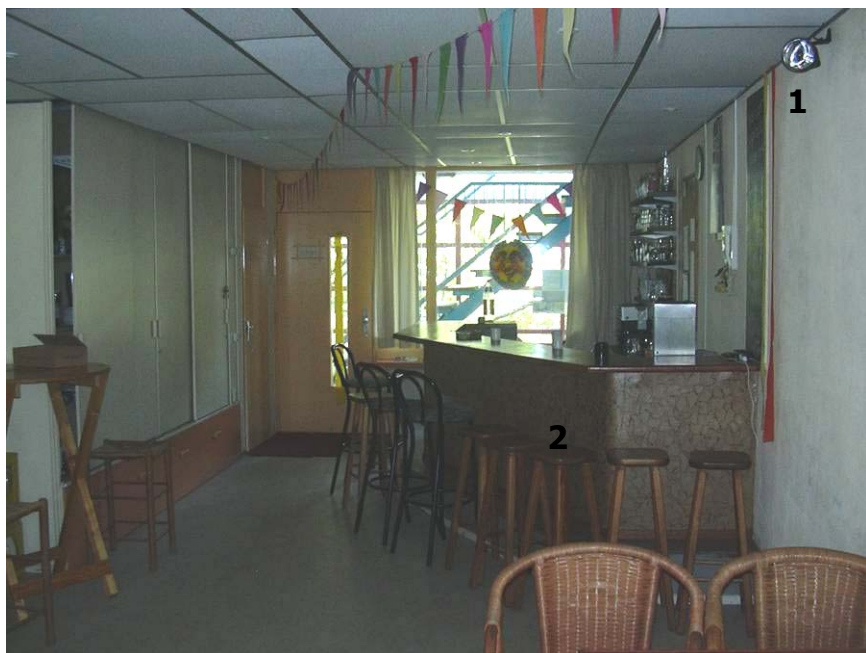
Voetgangerscirculatie via:

- Gesloten inkomhallen
- Open (overdekte) gaanderijen, straat en trappen langs (gesloten) woningen, groepsruimten en binnentuin
- Paden in binnentuin langs verblijf- en speelruimten

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

1. Verharde en overdekte straat met zitbanken
2. Binnentuin met open grasveld en daar rond open en gesloten zit- en speelruimten.

GROEPSRUIMTE

1. Bar
2. Kinderspeelkamer
3. Eet/kook-ruimte
4. Wasplaats
5. Hobby/knutselruimte
6. Naaiatelier
7. Danszaal

Positie

Geïntegreerd tussen de woningen

Verspreid per vleugel over drie lagen

Bereikbaarheid

Ingangen:

- langs overdekte straat of gaanderijen
- voor open trappen

Verbinding met binnentuin via overdekte straat, gaanderijen en trappen

Openheid

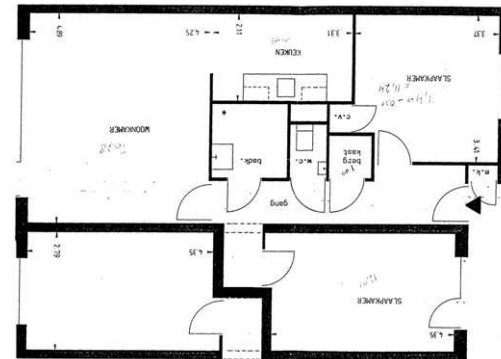
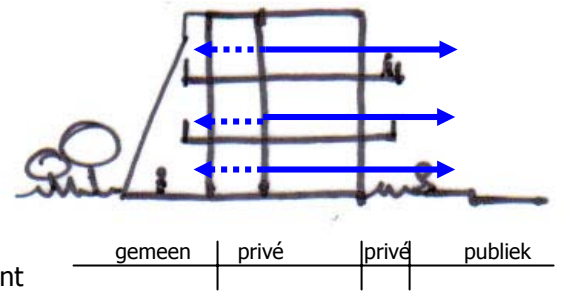
- geopend naar straat/gaanderij en binnentuin.
- geopend naar tuin/terras, afgezonderd aan de publieke straat.

Polyvalentie

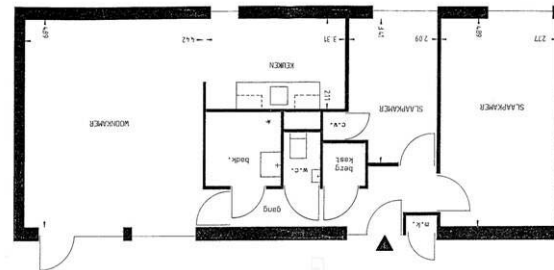
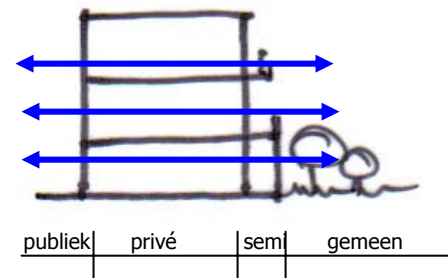
Elke groepsruimte heeft dezelfde oppervlakte en een eigen bestemming

1 terrasappartement

2 gaanderijappartementen

INDIVIDUEEL

INDENTITEIT

Differentiatie:

Uniform en homogeen gestapeld:

- gelaagd door open gaanderijen en doorlopende hangterassen

Personalisatie:

Inkom:

1. aan overdekte gaanderij of straat in nis met verhoogde vloer
2. rechtstreeks aan gaanderij

Privé terras/tuin

1. afgezonderd aan publieke straat
2. op gaanderij met open borstwering.

Ramen: aan straat of gaanderij

1. gesloten
2. tot op de grond

BETROKKENHEID

Openheid naar binnentuin

Eenzijdig

- Beperkt door situering van slaapkamers
- Geopend met leefruimte

Verbondenheid met binnentuin

Grondgebonden: langs gesloten inkomhal

Gestapeld:

1. Langs gesloten inkomhal, open gaanderij en trap
2. Langs open gaanderij en trap

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie

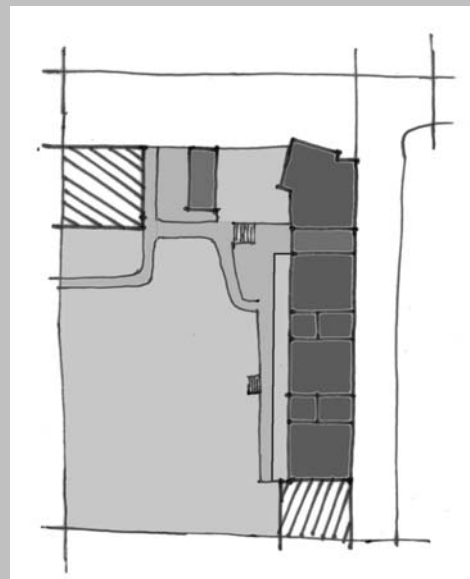
- 1 slaapkamer: 20
- 2 slaapkamers: 18
- 3 slaapkamers: 10
- 4 slaapkamers: 4

Aanpasbaarheid

Wisselkamers tussen elke basiswooneenheid.

B O 9 0

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: Tjornegade, Norrebro, Kopenhagen

Architect: A1 group

Oplevering: 1993

Eigenaarschap: Huren: woningbouwvereniging

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 21

Kinderen (<18): 15

Totaal: 46

Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen: 5

1 pers. zonder kinderen: 4

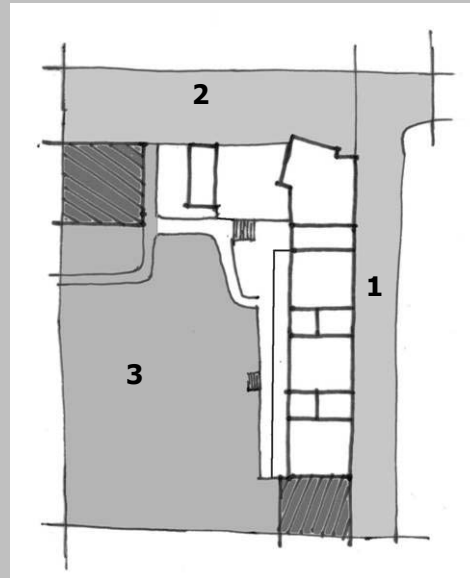
1 pers. met kinderen: 6

2 pers. met kinderen: 2

Beroepen:

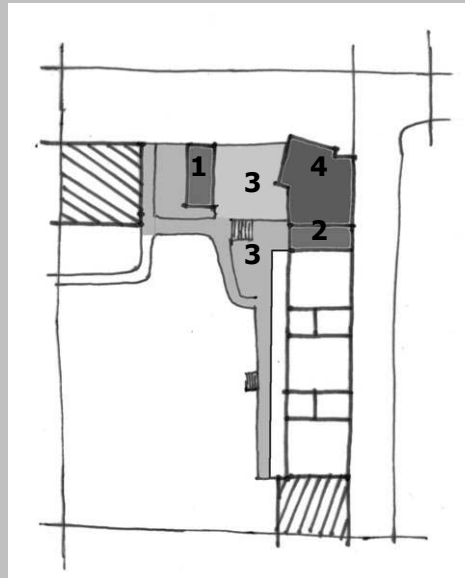
De meeste bewoners zijn bedienden, tewerkgesteld in de sociale sector zoals het onderwijs, maatschappelijk werk en verpleegkunde.

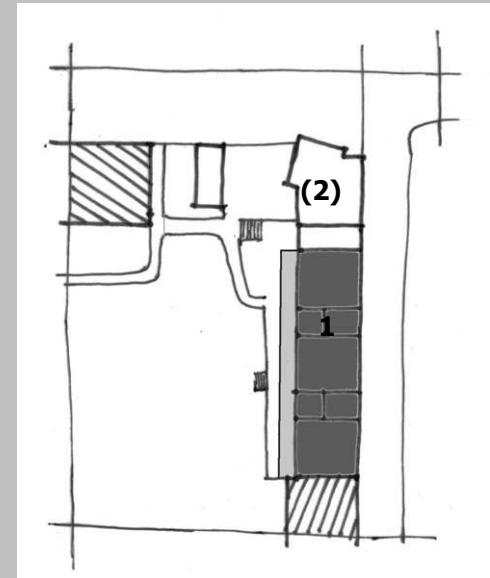
Publiek:

1. straat met appartementenblokken
2. autovrije straat langs kerkhof
3. binnentuin van bouwblok

Gemeenschappelijk

6. fietsenberging
7. traphal
8. terras
9. groepsruimte

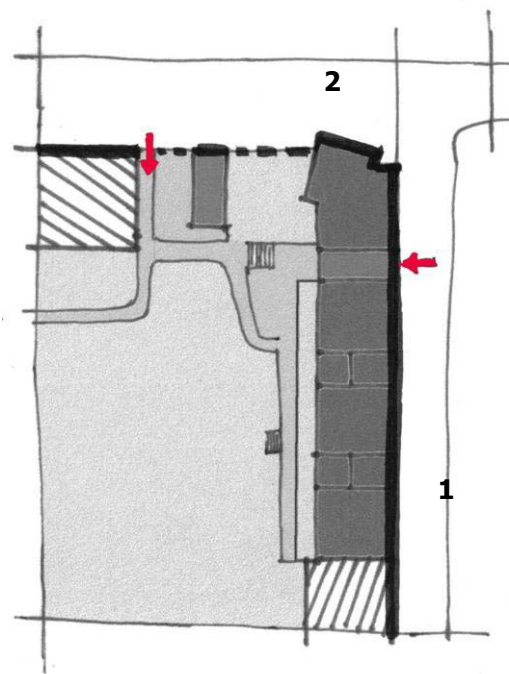

Individueel:

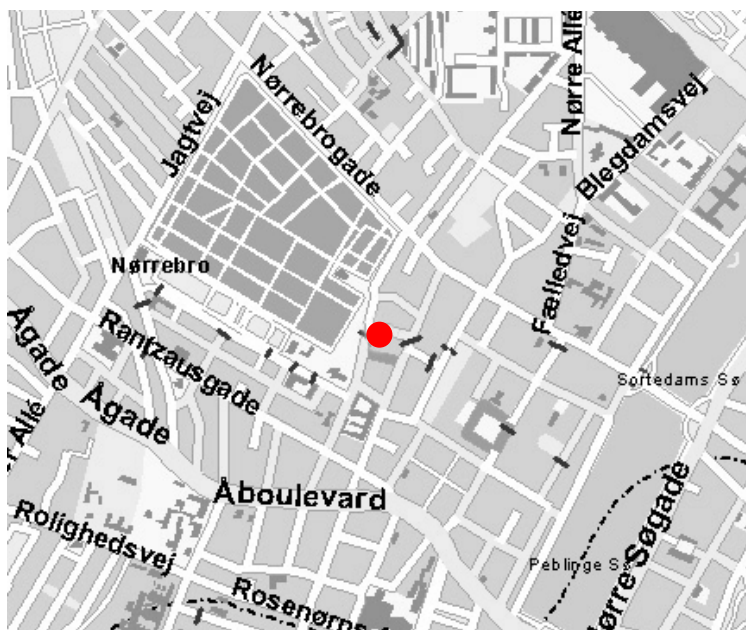
1. 12 appartementen
2. 3 studio's vanaf eerste verdieping

1

2

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Volkswijk nabij Kopenhagen

Inpassing

Sluitend aan gesloten bouwblok

Aansluiting

- Inkomhal
- Open doorgang tussen binnengebied en straat

HERKENBAARHEID

Onderscheidend t.o.v. omgeving:

- Opvallend materiaal gebruik
- Geaccentueerd hoekgebouw

OPENHEID

Straatgevels

- Gesloten inkomhal
- Woningen geopend met ramen en erkers boven straatniveau
- Groepsruimte met ramen op straatniveau

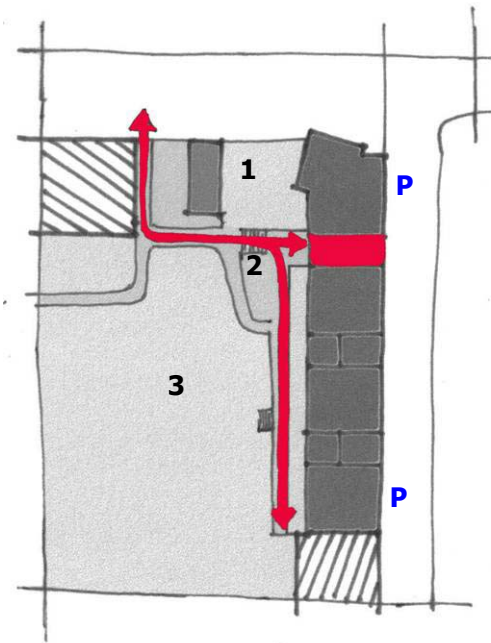
Afsluiting

Tuin afgesloten met groen aan straat

MEDEGEBRUIK

Contacten

Gedeeld binnengebied: verblijven en spelen

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Gestapelde appartementen

Groepering

Eén blok aan het collectieve binnengebied van bouwblok

Herkenbaarheid

Geaccentueerd hoekgebouw met groepsruimte

VOETGANGERSCIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en verspreid langs straat

Woningingen

Geconcentreerd: langs binnengebied

Verspreid: over 4 lagen

Route-alternatieven

- Eén centrale inkomhal, toegankelijk langs straat en binnengebied.
- Eén open doorgang tussen straat en binnengebied

Openheid

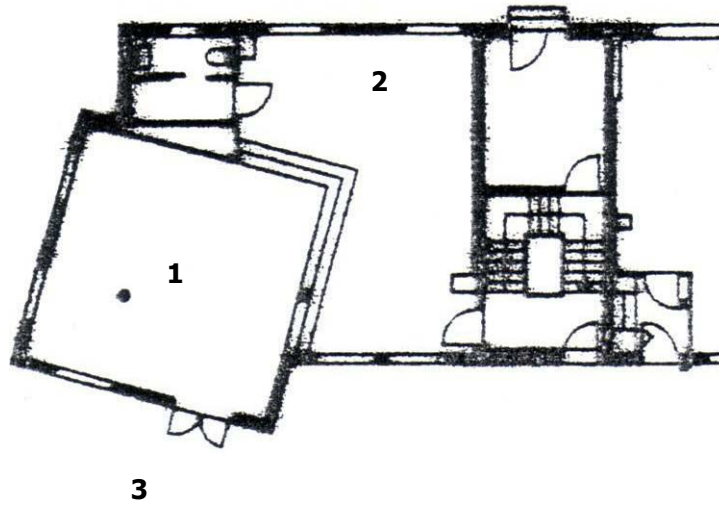
Voetgangerscirculatie via:

- Gesloten inkomhal en traphal
- Open gaanderijen langs woningen en binnentuin

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

1. Terras als groen omsloten zitruimte
2. Open terras, verhoogd ten opzichte van binnentuin
3. Binnentuin met open grasveld en speeltuintje

GROEPSRUIMTE

1. polyvalente ruimte
2. keuken
3. tuin
4. wasruimte
5. berging

Positie

Geïntegreerd in het hoekgebouw.

Bereikbaarheid

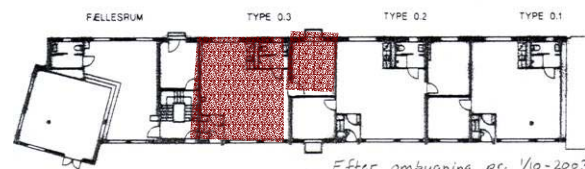
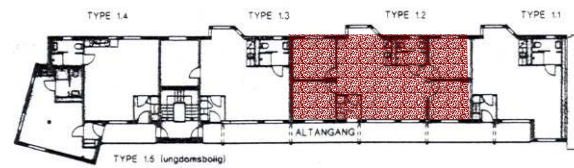
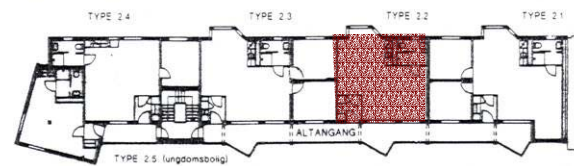
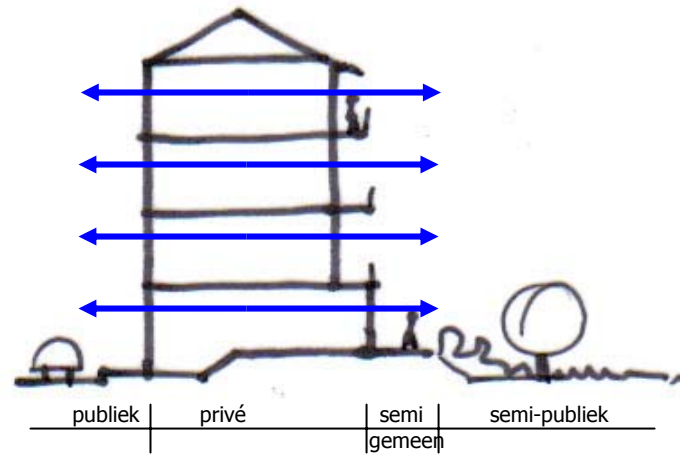
- ingang langs centrale inkomhal en traphal
- tuin aansluitend met voetgangerspad

Openheid

- gesloten aan inkomhal/traphal
- geopend naar terras, afgezonderd van binnentuin

Polyvalentie

Verschillende vloer niveaus en plafondhoogtes

INDIVIDUEEL

IDENTITEIT

Differentiatie

Uniform en homogeen gestapeld:

- gelaagd door open gaanderijen met individuele uitsprongen

Personalisatie

Inkom: aan binnentuin en langs gaanderijen

1. open voortuin
2. open borstwering

Ramen: met diepe raamtabletten langs binnen

BETROKKENHEID

Openheid naar binnentuin

Eenzijdig met leefruimte

Verbondenheid met binnentuin

Grondgebonden: langs voortuin

Gestapeld: langs gaanderij en gesloten traphal

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie:

3 woningtypes:

appartement:	- 1 slaapkamer:	5
	- 2 slaapkamers:	5
	- 4 slaapkamers:	2
studentenkamer:	2	
studio:	3	

Aanpasbaarheid

Twee wisselkamers tussen basiswooneenheden

TRUDES LUND

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: Trudeslund, Birkerød
Architect: Vandkunsten architecten
Oplevering: 1981
Eigenaarschap: Condominium

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen:	66
Kinderen (<18):	32
Totaal:	98

Leeftijdsverdeling :

Volwassenen gemiddeld:	47,5
Kinderen gemiddeld:	13

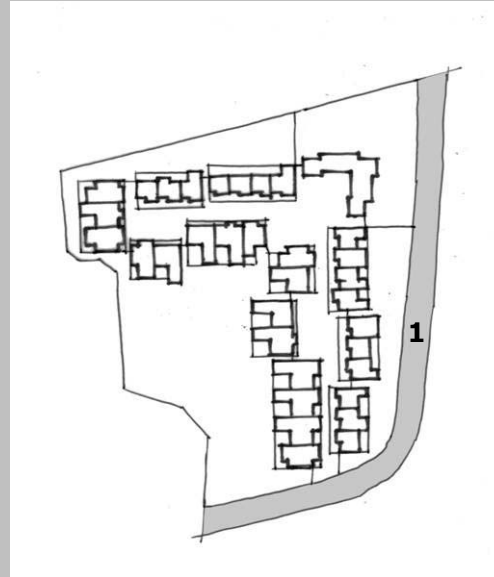
Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen:	9
1 pers. zonder kinderen:	3
1 pers. met kinderen:	3
2 pers. met kinderen:	18

Beroepen:

De meeste bewoners zijn academici met zelfstandige beroepen zoals dokters en tandartsen of bediende als professoren en leerkrachten.

Publiek:

1. straat met vrijstaande woningen

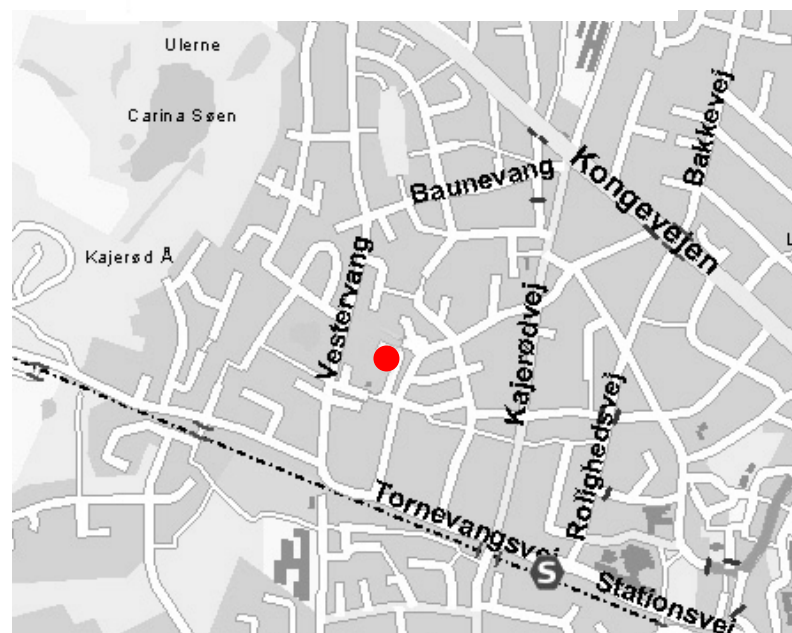
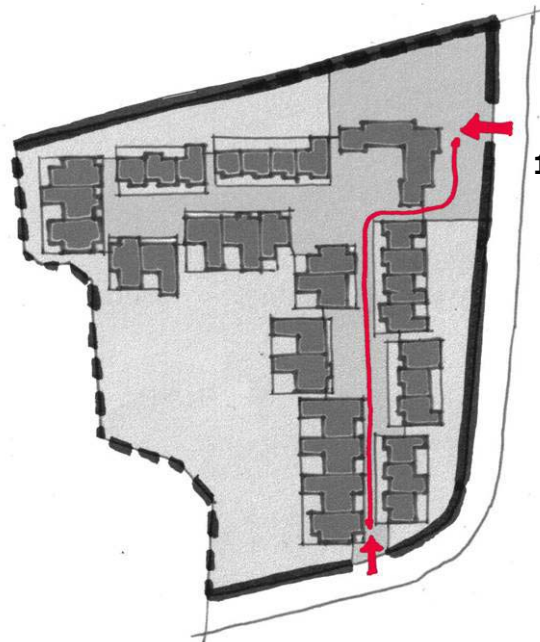
Gemeenschappelijk

1. parking
2. tuin
3. voetgangersstraat
4. gemeenschapshuis

Individueel:

1. 17 duplexwoningen
2. 16 gelijkvloerse patio woningen

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Residentiële woonwijk in Birkerød

Inpassing

Autonoom op gemeenschappelijk domein

Aansluiting

Twee doorgangen

HERKENBAARHEID

Verborgen achter dicht groen

OPENHEID

Afsluiting

Ondoorzichtige groene wand langs straat

Insluiting

Groene afsluiting aan grenzende percelen

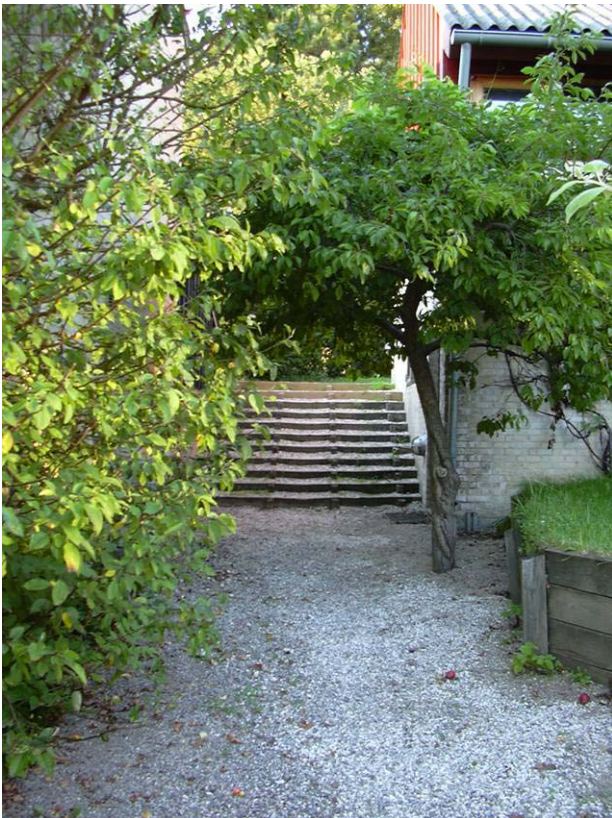
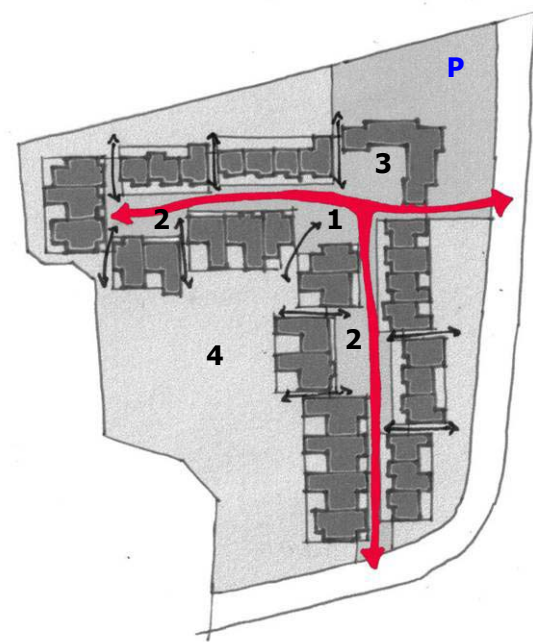
MEDEGEBRUIK

Contacten

Voetgangersstraat: vrije doorgang

Activiteiten

Buurtvergaderingen,...

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Geclusterde rij- en patiowoningen

Groepering

Langs twee voetgangersstraten die een centrale tuin omsluiten

Herkenbaarheid

Centraal, verhoogd en vrijstaand gemeenschapshuis

VOETGANGERS CIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd en centraal aan de rand van de site

Woningingangen

Geconcentreerd langs twee zijden van de voetgangersstraat

Route-alternatieven

- twee toegangen
- tien doorsteken tussen voetgangersstraat en tuin

Openheid:

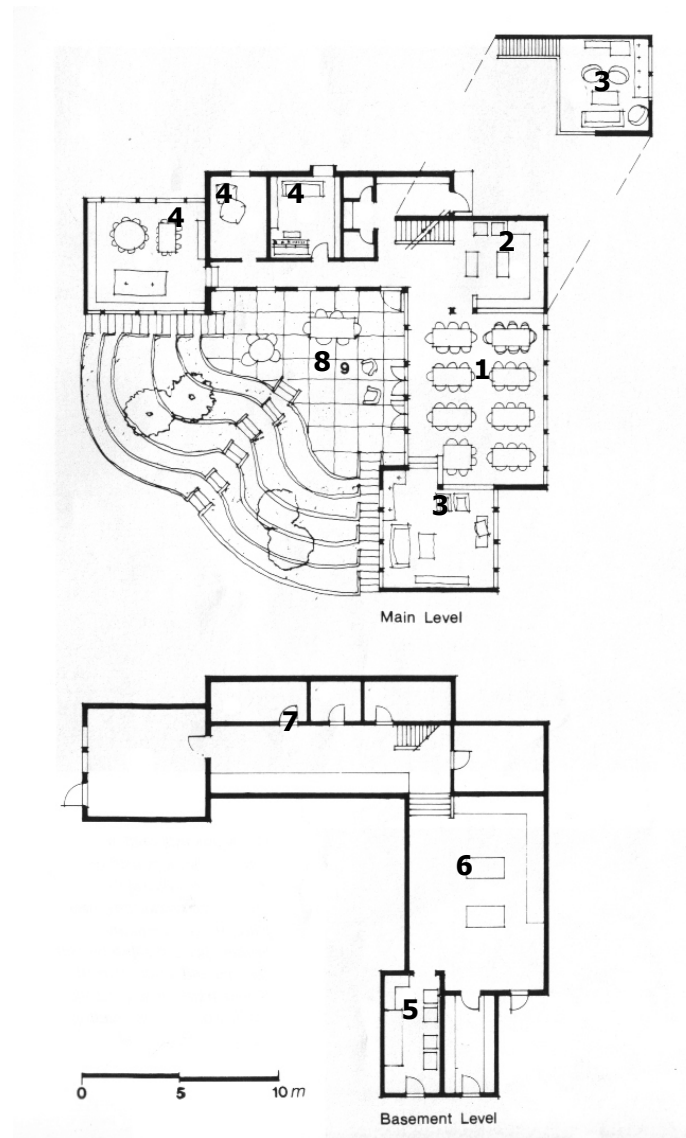
Voetgangerscirculatie via:

- Straat langs voortuinen van woningen, gemeenschapshuis, verblijf- en speelruimten
- Paden langs privé achtertuinten

OPEN RUIMTE

Verblijf- en speelruimten

1. centraal plein
2. Zit- en speelruimte langs voetgangersstraat, half omsloten door woningen
3. verhoogd terras met trappen
4. grasveld en bos

GROEPSRUIMTE

1. polyvalente zaal
2. keuken
3. zitruimte
4. speelruimte
5. wasplaats
6. hobby/werkruimte
7. berging
8. terras

Positie

Autonoom, verhoogd en centraal gelegen.

Bereikbaarheid

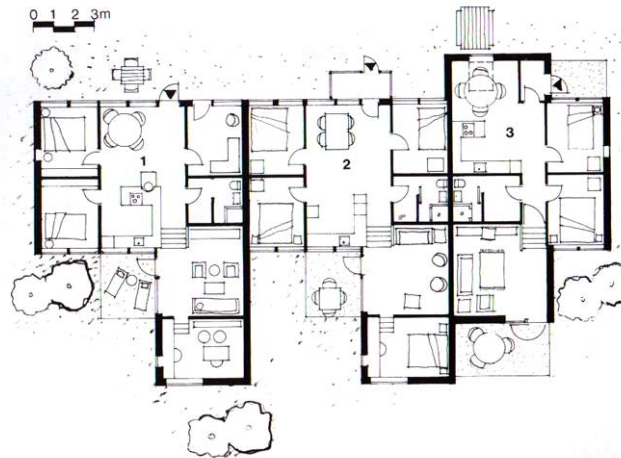
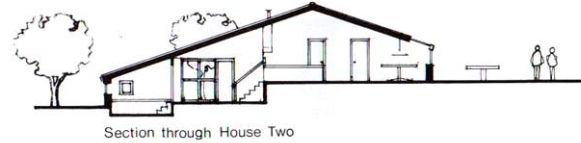
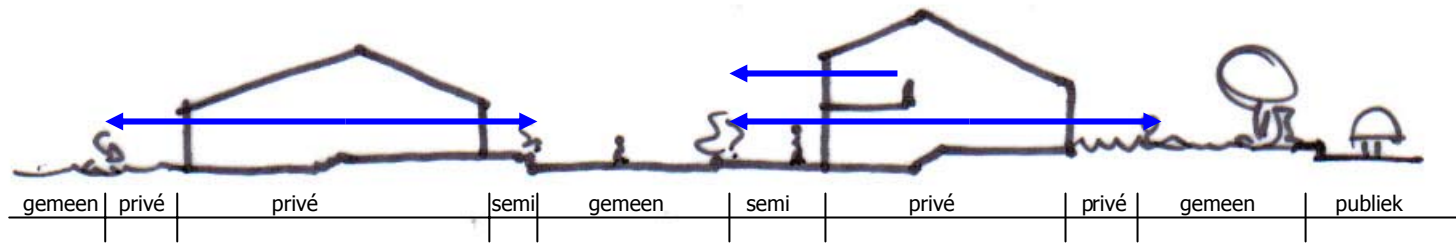
- Ingang: langs voetgangersstraat en langs centrale parking
- Terras aansluitend op voetgangersstraat

Openheid

- gesloten naar centrale parking
- geopend naar voetgangersstraat, woningen en tuin

Polyvalentie

Eén grote ruimte met open aansluiting met keuken en met lager en hoger gelegen zitruimte

INDIVIDUEEL

INDENTITEIT

Differentiatie:

Heterogeen langs elkaar geclusterde woningen:

- variaties in grondplan
- verspringen van de woningen en de gevels
- mogelijke aanvullingen door sluiten van dakterras of portaal

Personalisatie

Inkom: aan voetgangersstraat

- voorportaal, serre, semi-private voortuin of verhoogd terras

Privé-tuin/terras: aan tuin

- halfomsloten door woning of groen

Ramen: aan voetgangersstraat

- met diepe raamtabletten langs binnen

BETROKKENHEID

Openheid naar voetgangersstraat en tuin

Tweezijdig met leefruimten

Verbondenheid

Grondgebonden

- voetgangersstraat: langs voortuin
- tuin: langs privé achtertuin

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie

2 slaapkamers: 13

3 slaapkamers: 8

4 slaapkamers: 12

JYSTRUP

G E G E V E N S

ALGEMEEN

Adres: Skjoldenaesvej 36, 4174 Jystrup, Roskilde

Architect: Vandkunsten architecten

Oplevering: 1984

Eigenaarschap: Coöperatieve

BEWONERSKENMERKEN

Aantal bewoners:

Volwassenen: 21

Kinderen(<18): 43

Totaal: 64

Huishoudsamenstelling:

2 pers. zonder kinderen: 8

1 pers. zonder kinderen: 2

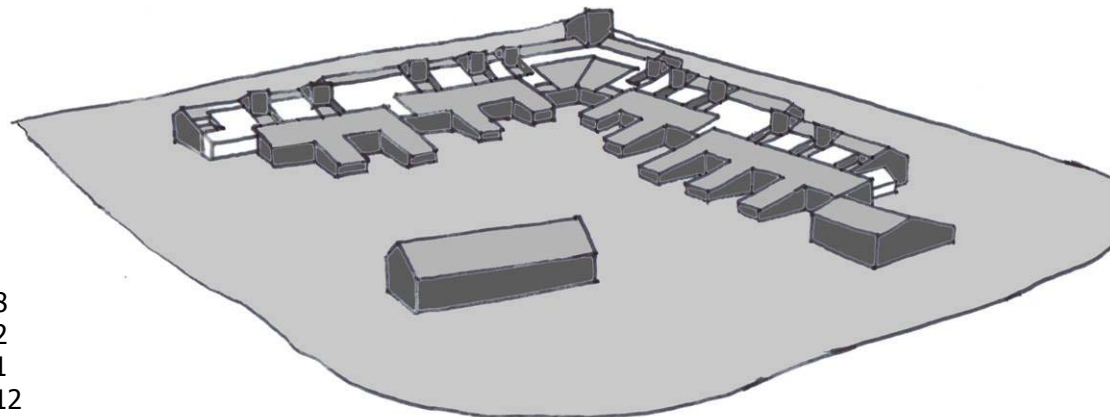
1 pers. met kinderen: 1

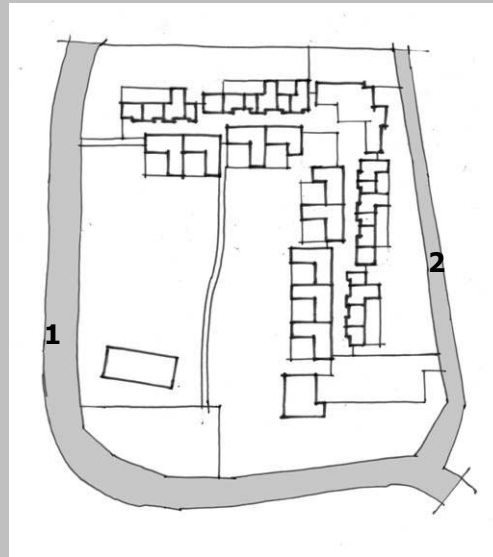
2 pers. met kinderen: 12

Status:

De meeste bewoners zijn bediende: verplegers,
maatschappelijk werkers, journalist, mecaniciens

...

Publiek:

1. Straat langs open ruimte en vrijstaande woningen
2. Landweg

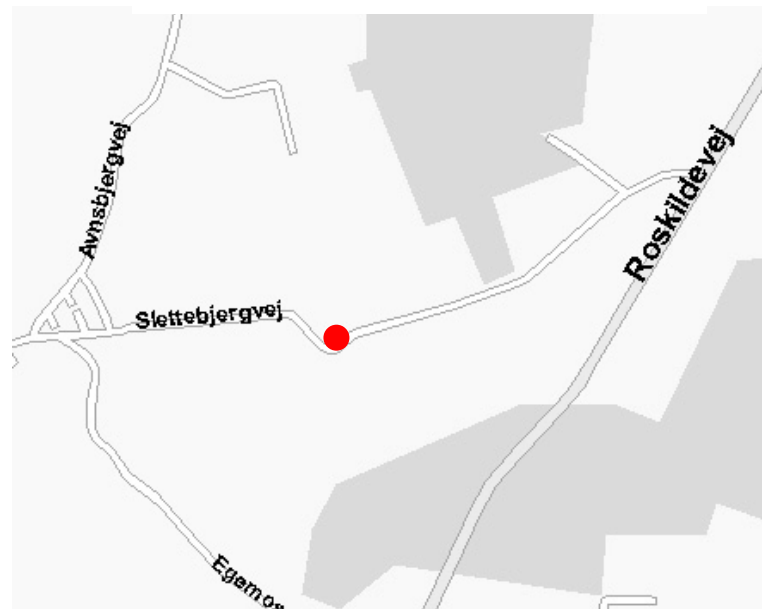
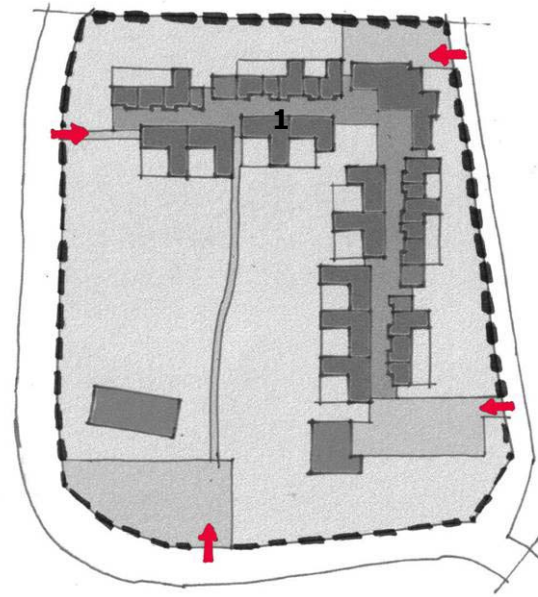
Gemeenschappelijk

1. Parking
2. Opslaghuis
3. Werk- tuinhuis
4. Tuin
5. Overdekte straat
6. Was/hobby ruimte
8. Gemeenschapshuis

Individueel:

1. 13 gelijkvloerse patiowoningen
2. 10 duplex terras woningen

P U B L I E K

VERWEVENHEID

Locatie

Residentiële woonwijk in landelijk gebied

Inpassing

Autonoom op gemeenschappelijk domein

Aansluiting

Vier doorgangen

HERKENBAARHEID

Onderscheidend t.o.v. omgeving door:

- Opvallend materiaalgebruik
- Ligging in dal waardoor spel van daken en glasoverdekte straat zichtbaar worden

OPENHEID

Afsluiting

Open ruimte: omsloten door lage berm en randgroen aan straat

Woningen: zichtbaar door ligging op helling

Insluiting

Met groen afgesloten aan grenzende percelen

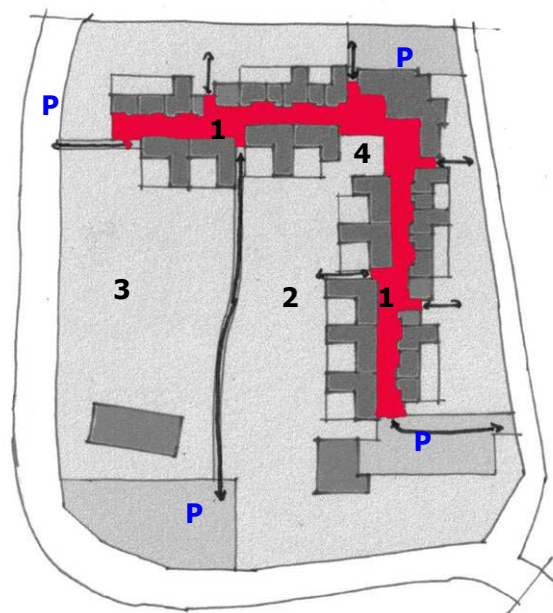
MEDEGEBRUIK

Activiteiten

Filmclub, buurtfeesten,...

2

1

GEMEENSCHAPPELIJK

GEBOUWDE OMGEVING

Woningtype

Geclusterde duplex- en patio-woningen

Groepering

Langs twee voetgangersstraten die een centrale tuin omsluiten

Herkenbaarheid

Glasoverdekte straat

Centraal gemeenschapshuis

VOETGANGERS CIRCULATIE

Parkeren

Afgezonderd: aan de rand van de site

Verspreid: over drie parkeerterreinen

Woningingangen

Geconcentreerd langs de overdekte straten

Route-alternatieven

Domein:

- Vier toegangen

Glasoverdekte straat

- twee inkomhallen
- zes doorsteken naar tuin

Openheid:

Voetgangercirculatie via:

- Overdekte straat langs open woningen, groepsruimten, verblijf- en speelruimten
- Open paden langs privé-tuinen, verblijf- en speelruimten

OPEN RUIMTE

Verblijf en speelruimten

1. zit- en speelruimte langs voetgangersstraat
2. open grasveld en bosje
3. Tuin met speelruimten en groen omsloten zitruimte
4. Halfomsloten terras

GROEPSRUIMTE

1. Polyvalente ruimte
2. keuken
3. zitruimten
4. terras
5. Berging
6. Kinderkamer
7. Jeugdkamer
8. Hobbyruimte
9. wasruimte
10. logeerkamer

Positie

- In centraal gelegen gemeenschapshuis
- Was en werkruimte apart per straat

Bereikbaarheid

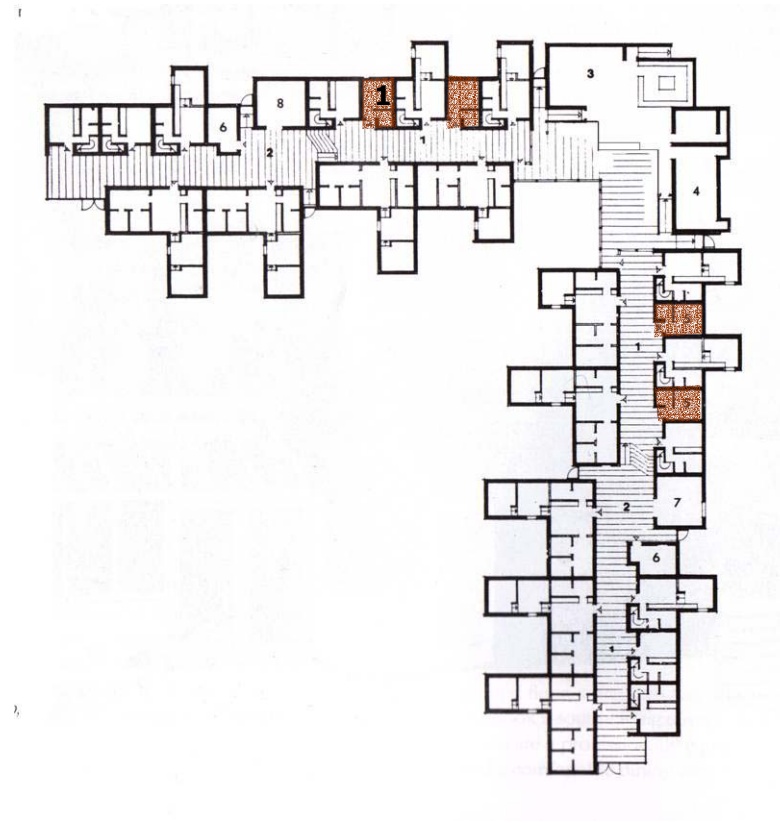
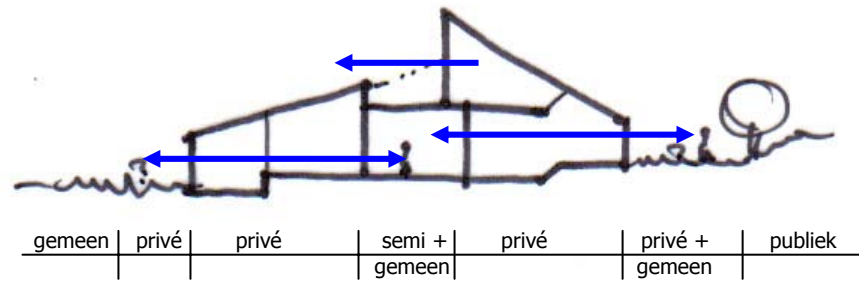
- Ingang: - langs overdekte straat
 - langs landweg en centrale parking
- Terras aansluitend op tuin

Openheid

- gesloten naar parking en landweg.
- geopend naar terras, half verborgen door insluiting van zijdelingse woningen
- overdekte straat loopt door gemeenschapshuis

Polyvalentie

Aaneensluiting van ruimten van verschillende omvang, vloerniveau's en plafondhoogtes.

INDIVIDUEEL

INDENTITEIT

Differentiatie

Uniform en heterogeen langs elkaar geclusterde rijwoningen:

- verspringen van woningen en gevels
- afzonderlijke dakterrassen en uitspringende zolderkamers boven voetgangersstraat

Personalisatie

Inkom: aan overdekte straat

- rechtstreeks of langs nis met verhoogde vloer

Privé-tuin: aan tuin

- halfomsloten door woning of groen

Ramen: aan voetgangerstraat

- met diepe raamtabletten langs binnen

BETROKKENHEID

Openheid naar voetgangerstraat en tuin

Twee(drie)zijdig met leefruimte

Verbondenheid

Grondgebonden:

- voetgangersstraat: rechtstreeks
- tuin: Langs privé-tuin

FLEXIBILITEIT

Woningdifferentiatie

Zes verschillende woningtypes

Aanpasbaarheid

1. Vier extra kamers of logeerkamers

BRONNEN

Drie Torenkes

Plannen en informatie: Ilse en Martje.

Literatuur: Verdickt, Tine. *Thuis in ons Kasteel*. Libellen r. 37, 4 september 2003

De Molen

Informatie: bewoners

De Haringrokerij

Informatie en plannen: Dirk Vansintjan.

Literatuur: Fransen, Guy. *Steeds meer vraag naar gemeenschappelijke woningen*. Belang van Limburg, 22/11/2003

Ministerie van de Vlaamse gemeenschap. *Dichter wonen; Voobeeldenboek*.

Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvestiging en Monumenten en

Landschappen, maart 2002.

Purmerend

Informatie: Carla Snip.

Plannen en literatuur : Krabbe, René; Vlug, Paul. *Centraal wonen in beeld deel 1*. 1986.

Fromm, Dorit. *Collaborative communities; cohousing, central living, and other new forms of housing with shared facilities*. Van

Nostrand Reinhold, New York, 1991.

Website: www.woonkollectiefpurmerend.nl

Aardrijk

Informatie en plannen: Henk Schiering

Website: www.aardrijk.nl

Wageningen

Informatie: Rick Elbers, Peter, Hanke, Daan en Sylvia.

Plannen en literatuur: Krabbe, René; Vlug, Paul. *Centraal wonen in beeld deel 1*. 1986.

Kesler, Beatrice. *Centraal Wonen in Nederland; een onderzoek naar bewonerservaringen en sociaal-ruimtelijke voorwaarden*.

Landbouwwuniversiteit Wageningen, 1991.

BO90

Informatie en plannen: Margit Kristensen

Website: home.worldonline.dk/bo90

Trudeslund

Informatie: Mette Bohr, Jes la Cour Jansen en Gregers Koch.

Plannen en literatuur: McCamant, Kathryn; Durrett, Charles. *Cohousing, A Contemporary Approach to Housing Ourselves*. Ten speed press, Berkeley, California, 1994.

Website: www.trudeslund.dk

Jystrup

Informatie: Steffen Tegless.

Plannen en Literatuur: McCamant, Kathryn; Durrett, Charles. *Cohousing, A Contemporary Approach to Housing Ourselves*. Ten speed press, Berkeley, California, 1994.

VRAGENLIJST

1. GEMEENSCHAPPELIJK BOUWEN

1.1. Ontwikkelingsproces

Startfase

Groep vormen en organiseren?

Doelstellingen en motivaties ?

Keuze van de locatie ?

Eerste wettelijke overeenkomst ?

Planningsproces

Graad van participatie ? (groep zelf, met projectontwikkelaar of non-profit maatschappij,..)

wettelijk partnerschap ? (coöperatieve)vereniging,...)

keuze/samenwerking architect ?

ontwerp doelstellingen ? (sociaal, praktisch, ecologisch,...)

Eindfase

Samenwerking met aannemer ?

Graad van deelname ? (zelf-bouw,...)

Resultaat ? tevredenheid ?

1.2. Juridische en financiële aspecten

Eigenaarschap ? Privé eigendom ? (condominium, cooperatief,...)

huren ? (non-profit organisatie, huisvestingsmaatschappij..)

woningtoewijzing ? leegstand ?

persoonlijke verbouwingen ?

2. GEMEENSCHAPSLEVEN

2.1. Organisatie

Bestuurlijk

Huishoudelijk reglement ? (regels,...)

Vergaderingen ? (jaarlijks, wekelijks,...)

Publiciteit ? (billboard, bewonerskrant, bulletin,...)

Commissies ? (werkgroepen,...)

Sociaal

Activiteiten ? (jaarlijks, regelmatig, onregelmatig,...)

Clubs/verenigingen ? (sport teams, kinderopvang,...)

Mede-eigendom (auto, vakantie huis,...)

2. SOCIAALRUIMTELIJKE CONDITIES

2.1. Gemeenschap en omgeving

Locatie

Urbaan/sub-urbaan/ruraal ?

Verbinding met het wegennet en de buurtvoorzieningen ?

Schaal

klein/groot/geclusterd ?

hoge/lage dichtheid t.o.v. omgeving

Integratie

Zichtbaarheid en leesbaarheid:

Wat kan je zien van de gemeenschap en wat vertelt het ons?

Wat kan de gemeenschap zien van de omgeving ?

Toegankelijkheid

Publieke buitenruimte, voorzieningen of activiteiten:

Wordt de omgeving betrokken bij de gemeenschap?

Publieke integratie?

2.2. Individu en gemeenschap

Gemeenschappelijke woonomgeving

Typologie

Hoog/laag-bouw ?

Langs straat/rond tuin, plein ?

Vrijstaande/verbonden/geclusterde/gestapelde woningen ?

Vormgeving

Differentiatie/uniformiteit ?

Autonomieit/verbondenheid?

Orientatie

Openheid/geslotenheid

sociale controle

betrokkenheid tussen huizen, met gemeenschaphuis en tuin

Circulatie

locatie van parking ?

Verbinding met en afstand van voetgangers verkeer ?

Door of om de huizen ?

Geconcentreerd/verspreid/gescheiden

Rondgang/doorgang/doodlopend

orientatie

Buitenruimte

Algemene omslotenheid

Hierarchie van buitenruimte:

ontmoetings- en verblijfsruimtes ? Speelruimtes/speelbos :

openruimte:

individuele ruimte:

Individuele ruimte

Differentiatie en flexibiliteit

Woningdifferentiatie ?

Aanpasbaarheid (uitbreiding,..)

Onsplitsbaarheid ?

Personalisatie en privacy

Herkenbaarheid en identificatie ?

Mogelijkheid tot afzondering voor private activiteiten ?

Geborgenheid/intimiteit ?

Gemeenschappelijke ruimte

Toegankelijkheid en integratie

Verbinding met voetgangersverkeer ?

Verbinding met individuele woningen ?

aantrekking ? (openheid, ontwerp, locatie,..)

Zelfstandig of geïntegreerd ?

Functionaliteit en polyvalentie

Lay-out en inrichting ?

Relatie tussen ruimtes ? (afgezonders/verbonden,..)

Ontwerpdetails die een sociale en intieme sfeer creëren ? (verlichting, materialen,...)

multifunctionaliteit ?

aanpasbaarheid ?

Spanningsveld tussen individualiteit en collectiviteit ?

VRAGEN : sociaal-ruimtelijke condities

Project in omgeving

Waarom op platteland of stad?
Hoe stonden de buurtbewoners tegenover het project in het begin?
Hoe kijken ze er nu naar ?
Hebben jullie een goede relatie met de omgeving ?
Zijn er publieke voorzieningen of ruimten en activiteiten ?
Nemen veel buurtbewoners deel aan de publieke activiteiten ?

Project op zich

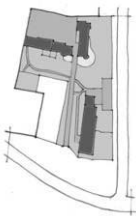
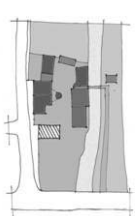
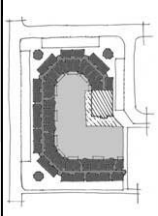
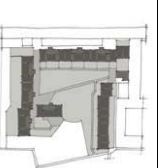
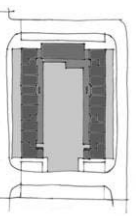
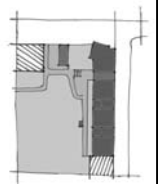
Heb je een aangenaam gevoel bij de vormgeving van het gebouw ?
Of had je dingen liever anders gezien?
Waar ontmoet je andere bewoners het meest buiten de woning ?
Waar kom je het liefste samen met andere bewoners buiten de woning ?
Waar spelen de kinderen het liefst?
Heb je een goede verbinding tussen je eigen woning en buiten?
Heb je voldoende/ behoefte aan private buitenruimte ?
Hecht je belang aan de inrichting van de tuin ?
Ervaar je conflicten met sommige bewoners ? B.v. zijn er bewoners die je liever zou mijden ? Voel je je soms sociaal verplicht ?
Zie je de andere bewoners overwegend als contacten, vrienden of familie ?
Leer je gemakkelijk iedereen kennen ?
Wat zijn je motivaties om hier te wonen ?
Wil je hier altijd blijven wonen ?

Project in ruimten

In hoeverre is de woning zelf vormgegeven ?
Zijn de woningen flexibel en aanpasbaar ?
Ervaar je voldoende privacy ?
Is er voldoende geluidsisolatie tussen de woningen ?
Is er iets dat je mist aan de woning, wat je graag zou willen veranderen ?
Worden de gemeenschappelijke ruimten veel gebruikt?
Mis je nog gemeenschappelijke ruimte ?

SCHEMA

SAMENHUIZEN			CENTRAAL WONEN			COHOUSING			
Drie Torenkens	De Haringrokerij	De Molen	Purmerend	Wageningen	Aardrijk	BO90	Trudeslund	Jystrup	Gegevens
2002	1993	1985	1985	1985	1988	1993	1981	1984	Oplevering
condominium	condominium	condominium	huren	huren	huren	huren	condominium	coöperatief	Eigenaarschap
4	6	9	71	43	52	17	33	22	Grootte
Volkswijk	stad residentieel	landelijk dorp	woonwijk sociaal	woonwijk sociaal	woonwijk sociaal	stad volks	woonwijk residentieel	landelijk dorp	Locatie
rond erf	rond erf en tuin	rond erf	rond tuin	rond tuin	rond tuin	aan tuin	langs straten	langs straten	Groepering
verbouwd	verbouwd	verbouwd	gestapeld	gestapeld geschakeld	gestapeld	gestapeld	geschakeld	geschakeld	Woningtype
									Grondplan